PS GRATIS
THE LIBRARY OF CONGRESS
REFERENCE DEPARTMENT
SERIALS DIVISION
WASHINGTON DC 20025

DRAUGAS

2ND CLASS MAIL
May 23, 1995

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

UŽSIENIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS
4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TELEFONAS (312) 585-9500
TELEFAKSAS (312) 585-8284

Vol. LXXXVI Kaina 50 c. ANTRADIENIS – TUESDAY, GEGUŽĖ – MAY 23, 1995 Nr. 99

Sudaryta Lietuvos pilietybės komisija

Lemont, Ill., gegužės 20 d. – Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) pastangomis ir Lietuvos prezidento dekretu sudaryta Pilietybės komisija, sudaryta iš vienuolikos užsienio ir šešių Lietuvos lietuvių. Kaip praneša Pasaulio Lietuvių Bendruomenės valdyba, komisija pirmą kartą posėdžiaus Vilniuje gegužės 29 - birželio 2 dienomis.

Komisijos tikslas – paruošti Lietuvos pilietybės įstatymo pakeitimo projektą, kuriuo būtų pripažįstama Lietuvos Respublikos pilietybė visiems užsienio lietuviams, nereikalaujant iš jų atsisakyti gyvenamojo krašto pilietybės ir grįžti į Lietuvą gyventi, ir pateikti projektą Lietuvos Seimui, kad priimtų jį įstatymu.

Komisijai pirmininkauja Lietuvos Seimo narys Rimantas Markauskas. Jo pavaduotojas – PLB valdybos vicepirmininkas Rimas Česonis.

Pilietybės komisijon PLB valdyba pakvietė šiuos užsienio lietuvius: Rimas Česonis ir Eugenijus Čuplinskas, atstovauja PLB, dr. Bronius Nemickas teisininkas, tarptautinės teisės specialistas iš JAV; Regina Narušienė, JAV LB pirmininkė; Grožvydas Lazauskas, Amerikos Lietuvių Tarybos pirmininkas; jam posėdžiuose atstovaus dr. Jonas Genys, dr. Romas Vaštokas, Kanados Lietuvių Bendruomenė (LB); Ariana Rastauskaitė, Argentina; Viktoras Baltutis, Australijos LB; Vincas Bartusevičius, Vokietijos LB; Nijolė Martyniuk Rusijos LB; dr. Vilius Bernatonis, Sibiro LB. Užsienio lietuvių grupei vadovauja PLB valdybos vicepirmininkas Rimas Česonis.

Pilietybės komisijon Lietuvos prezidentas pakvietė šiuos asmenys: Rimantas Markauskas ir Valdas Petrauskas, Lietuvos Seimo nariai; Danutė Matarevičienė, Migracijos departamento prie Vidaus reikalų ministerijos pasų skyriaus viršininkė; Rimantas Šidlauskas, Lietuvos Užsienio reikalų ministerijos sekretorius; Gintaras Švedas, Lietuvos Teisingumo ministerijos sekretorius; Petras Vaitiekūnas, Lietuvos prezidento vyresnysis referentas.

Komisijai pirmininkauja Rimantas Markauskas ir jo pavaduotojas Rimas Česonis.

Socialdemokratai nesutinka su partinių diplomų pripažinimu

Vilnius, gegužės 19 d. (Elta) – Seimo LDDP balsų dauguma priimtą nutarimą pripažinti galiojančiais aukštųjų partinių mokyklų diplomus Seimo socialdemokratų frakcijos narys Rimantas Dagys pavadino „atviru cinizmu". Anot jo, valdanti partija siekia įtvirtinti į šalies ūkio struktūras savo žmones, kurie dėl nemokšiškumo ar kitų priežasčių dar neužėmė jose atitinkamų vietų.

R. Dagio nuomone, dėl to suaktyvės ir tos politinės jėgos, kurios niekada nepalaikė Lietuvos nepriklausomybės idėjos. LDDP frakcija parodė, jog gali daryti, ką norinti, sakė Rimantas Dagys. Socialdemokratai, pažymėjo prelegentas, kategoriškai nesutinka su tokiu sprendimu.

Sovietų Sąjungos aukštųjų partinių mokyklų diplomus yra gavę apie 10,000 Lietuvos žmonių. Jie dirbo partinėse, valstybinėse bei ekonominėse struktūrose. Dabar į partinių diplomų galios pripažinimą pretenduoja apie 300-400 žmonių. Dauguma jų yra pramonės ir žemės ūkio specialistai.

Partinių mokyklų diplomų nepripažino ir Lietuvos aukštosios mokyklos. Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencija pareiškia, kad pagal jų autonomiją patvirtinantį Konstitucijos 40 straipsnį, Lietuvos aukštosios mokyklos pasilieka teisę aukštojo mokslo baigimo pažymėjimais nepripažinti partinių mokyklų diplomų. Apie tai rašoma Seimo pirmininko pavaduotojui Aloyzui Sakalui adresuotame konferencijos pirmininko profesoriaus Rolando Pavilionio kreipimesi.

Praėjusių metų pabaigoje Lietuvos aukštųjų mokyklų rektorių konferencija, Seimui prašant, argumentuoti pareiškė nelinkusi pripažinti „partinių diplomų", tačiau mūsų šalies parlamentas, nepaisydamas ekspertų išvadų, pripažino šiuos dokumentus galiojančiais.

Zoknių aerodrome vyko aviacijos šventė

Vilnius, gegužės 19 d. (Elta) – Tūkstančiams žmonių, susirinkusių penktadienį į Zoknių aerodromą prie Šiaulių, savo meistriškumą dvi valandas demonstravo lėktuvų, sklandytuvų ir malūnsparnių pilotai, parašiutininkai, lėktuvų modeliuotojai.

Ypač daug plojimų buvo skirta Italijos karinių oro pajėgų akrobatikos eskadrilės „Freccie Tricolori" pasirodymui. Dešimt Italijos reaktyvinių lėktuvų pilotų, skrisdami tik kelių metrų atstumu vienas nuo kito, atliko sudėtingas sinchroniškas figūras.

Pasaulio vicečempionas – Lietuvos pasididžiavimas Jurgis Kairys aukštąjį skridimą Zokniuose demonstravo naujausiu lėktuvu SU-31.

Aviacijos šventės dalyvius sveikino ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius ir Italijos ambasadorius Lietuvoje Franco Tempesta. Šventę taip pat stebėjo Seimo ir vyriausybės nariai, užsienio valstybių Lietuvoje ambasadoriai, o Šiaulių miesto meras Alfredas Lankauskas pats pilotavo lėktuvą, kurio skrydžiu ir buvo pradėta šventė.

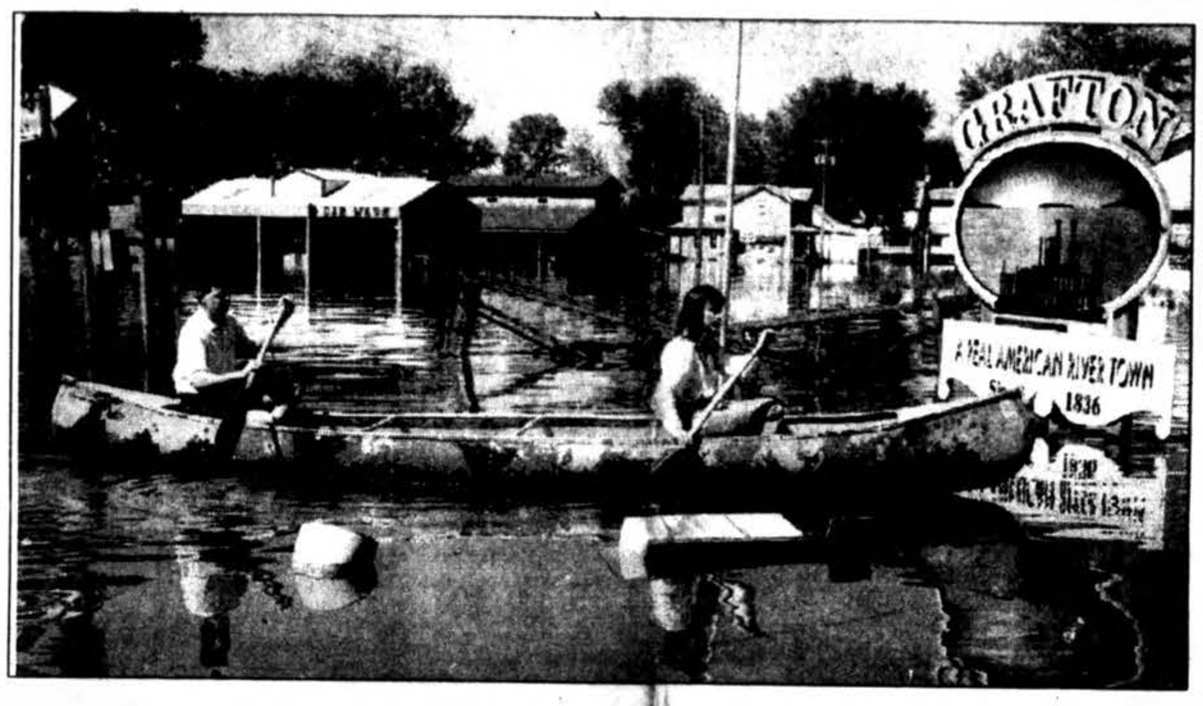

Mississippi upės slėnio miesteliai ir miestai vėl patvinę – pirmą kartą po didžiųjų 1993 m. potvynių. Čia praėjusį penktadienį žmonės iriasi į savo butą Grafton, Ill., miestely. Nors potvyniai toli gražu nesiekia 1993 m. lygių, ir šįmet jie įvyko dėl pernelyg daug iškritusio lietaus.

Lietuvos taikdariai išvyko į Kroatiją

Vilnius, gegužės 19 d. (AGEP) – Lietuvos taikdarių būrys „LitPla-2" penktadienį po užsitęsusių atostogų išvyko į Kroatiją tęsti taikos palaikymo misijos. Penktadienio rytą 32 taikdariai su gydytoju išskrido į Zagrebą karo aviacijos transporto lėktuvu An-26. Kartu su jais į Kroatiją išskrido ir krašto apsaugos ministerijos sekretorius pulkininkas Jonas Gečas.

Pranešimą, kad Lietuvos taikdariai gali vykti į Kroatiją, gegužės 15 d. atsiuntė Danijos bataliono vadovybė. Lietuvių ir estų „žydrieji šalmai" tarnauja Danijos bataliono sudėtyje. Iš Zagrebo jie vyks į savo dislokacijos vietą Serbų Krajinoje.

Kaip žinoma, taikdarių būrys „LitPla-2" po tris savaites trukusių atostogų turėjo išskristi į Zagrebą dar gegužės 3 d., tačiau dėl suaktyvėjusių karo veiksmų Kroatijoje išvykimą buvo nutarta atidėti.

Antrasis Lietuvos taikos palaikymo būrys, pakeitęs pirmąjį po pusės metų tarnybos, savo misiją Kroatijoje pradėjo šiemet vasario 17 dieną, o atostogų grįžo balandžio 13-ąją. Būriui vadovauja leitenantas Marius Kazlauskas.

Šeštadienio rytą tuo pačiu Lietuvos karo aviacijos lėktuvu An-26, grįžusiu iš Zagrebo, į Kroatiją iš Talino išskris ir Estijos taikdarių būrys „EstPla-1". Estai atostogų grįžo gegužės 1 d. ir buvo numatę gegužės 14 d. išvykti toliau vykdyti taikos palaikymo misijos.

Sutartis su Europos Sąjunga bus pasirašyta vėliau

Vilnius, gegužės 19 d. (Elta) – Lietuvos asocijuotos narystės Europos Sąjungoje (ES) sutartis tikriausiai bus pasirašyta vėliau, negu planuota. Iki šiol buvo manoma, kad ji bus pasirašyta gegužės 29 d., tačiau dabar, kaip pranešama Užsienio reikalų ministerijoje, preliminariai planuojama tai padaryti birželio 12 d., mat iškilo techninio pobūdžio kliūčių.

Asocijuotos narystės Europos Sąjungoje sutartis buvo parafuota balandžio 12 d. Briuselyje. Pasirašius ją, ES šalys pripažins Lietuvos, kaip ir kitų Vidurio Europos šalių, siekį tapti pilnateise Europos Sąjungos nare. Dokumentas sukurs palankesnes galimybes Lietuvos ekonominę, užsienio ir saugumo politiką koordinuoti su Europos Sąjunga, atvers ir naują Lietuvos santykių su kaimynais puslapį. Formuojasi naujas ES Baltijos jūros šalių regionas, o santykiai su Nepriklausomų Valstybių Sąjungos (NVS) šalimis bus plėtojami bendrame ES ir NVS šalių santykių kontekste.

Prokurorai nepaleis S. Stomos iš kalėjimo

Vilnius, gegužės 19 d. (AGEP) – Generalinis prokuroras Vladas Nikitinas žada gegužės 22 d. atsakyti Seimo nariams į jų kreipimąsi dėl galimybės pakeisti kardomąją priemonę suimtam buvusiam dienraščio „Lietuvos aidas" vyriausiam redaktoriui Sauliui Stomai.

Nors suėmimo pagrįstumą tyrę generalinio prokuroro paskirti pareigūnai tokiai kardomajai priemonei pritaria, tačiau galutinį sprendimą priims pats V. Nikitinas.

Pasak generalinio prokuroro pavaduotojo Aristido Pėstininko, keisti kardomosios priemonės žurnalistui nėra pagrindo, nes priimant sprendimą dėl jo suėmimo įstatymas nebuvo pažeistas.

Saulius Stoma, kuris kaltinamas pasisavinęs laikraščio pinigus, nuo gegužės 5 d. laikomas Lukiškių kalėjime Vilniuje. Grupė Seimo narių antradienį kreipėsi į generalinį prokurorą, prašydami, kad jis būtų paleistas iki teismo už užstatą.

Bylą tirianti Vilniaus vyriausiojo policijos komisariato tardymo valdybos tardytoja Danutė Macijevskienė BNS korespondentui tuoj po S. Stomos suėmimo sakė, kad tokį sprendimą priėmė niekieno neverčiama. Ji sakė susidariusi įspūdį, kad žurnalistas rengiasi slapstytis.

40-metis Saulius Stoma dirbo „Lietuvos aido" redaktoriumi nuo 1990 iki pernai metų ir tebeturi apie 13 procentų jo akcijų. Pastaruoju metu jis buvo laisvas žurnalistas, rašęs politinius komentarus „Lietuvos rytui".

Nuosprendis Dekanidzei laikinai nevykdomas

Vilnius, gegužės 18 d. (Elta) – Lietuvos Aukščiausiasis Teismas pranešė, kad atsižvelgiant į tai, jog Vokietijoje sulaikytas Igor Tiomkin ir Generalinė prokuratūra prie Aukščiausiojo Teismo nusprendė tuo reikalu apklausti ir Boris Dekanidzę, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo baudžiamųjų bylų kolegijos 1994 m. lapkričio 10 dieną nuteisto Boriso Dekanidzės nuosprendis laikinai nevykdomas.

Vilnijoje trūksta lietuviškų mokyklų

Vilnius, gegužės 19 d. (Elta) – Vilnijos Draugija kreipėsi į Seimo mokslo, kultūros ir švietimo komitetą, į Švietimo ir mokslo ministeriją, taip pat ir į Ignalinos, Trakų, Šalčininkų, Švenčionių, Širvintų ir Vilniaus rajonų švietimo skyrius, siūlydama šiuose rajonuose steigti lietuviškas mokyklas.

Vilnijos Draugijos apklausos duomenimis, 50% gyventojų nori, kad jų vaikai mokytųsi lietuviškose mokyklose. Pateiktas sąrašas gyvenviečių, kur nėra lietuviškų mokyklų, bet yra pageidaujančių jas lankyti.

Sovietų raketa rasta Šiaurės miestelyje

Vilnius, gegužės 19 d. (AGEP) – Vilniaus centre rasta rusiška taktinė raketa penktadienį iki vidurdienio dar nebuvo išgabenta iš miesto, nes neturėta specialaus transporto. „Geležinio vilko" brigados išminuotojai nuo gegužės 18 d. pasiruošę nukenksminti Šiaurės miestelyje aptiką raketą, tačiau iki šiol nerandama vilkiko, kuris galėtų ją išvežti į poligoną.

Išminuotojų grupės vadas kapitonas Balys Žilanas sakė, kad raketą ketinama išvežti į Rūdininkų poligoną maždaug 40 kilometrų nuo Vilniaus ir ten ją saugiai susprogdinti specialiai iškastoje duobėje.

Pasak išminuotojų vado, maždaug 2 tonas sverianti raketa nekelia grėsmės, kol yra specialistų priežiūroje. Vilniuje rastoji 8 metrų ilgio raketa, kuri kažkada galėjo būti ginkluota ir su branduoline galvute, yra be sprogmens ir jos griaunamąją galią sudaro tik raketinis kuras.

Kapitonas B. Žilanas sako, kad raketos sprogimo pasekmės galėtų būti liūdnos, tačiau tam ją reikėtų specialiai kaitinti arba tiesiogiai veikti elektra.

Raketą buvusio sovietų kariuomenės Vilniaus įgulos teritorijoje Šiaurės miestelyje saugo apsupę policininkai. Šiaurės miestelyje, kuriame dabar įsikūrę daug įvairių prekybos įstaigų ir automobilių remonto dirbtuvių, nebuvo paskelbta evakuacija.

Raketą po maždaug 10 centimetrų žemės sluoksniu trečiadienį Šiaurės miestelyje atsitiktinai rado darbininkai.

Lietuvos naikintuvai mokosi saugoti oro erdvę

Vilnius, gegužės 6 d. (LR) – Pasak Lietuvos karinių oro pajėgų vado pulkininko Č. Braziulio, vakar karinės oro pajėgos realiai pradėjo saugoti šalies oro erdvę. Kovinių užduočių vykdymui nuolat parengti kariškių turimi čekiški mokomieji naikintuvai L-39 „Albatros" bei malūnsparniai, veikia kilnojamasis radaras, rašo Vladas Sutkus „Lietuvos ryte".

Gegužės 4 d. buvo surengti mokymai, kuriuose dalyvavo du naikintuvai, transporto lėktuvas ir malūnsparnis. Pagal mokymų programą buvo numatyta sulaikyti į Lenkiją bandantį išskristi lėktuvą. Pažeidėjo vaidmenį atliko transporto lėktuvas An-2.

Pulkininkas Braziulis „Lietuvos rytui" sakė, jog Karinės oro pajėgos suaktyvino savo veiklą todėl, kad pastaruoju metu padaugėjo nelegalių mažų lėktuvų skrydžių per Lietuvos sieną. Nelegaliai skraido Lietuvos aeroklubams priklausantys lėktuvai, taip pat ir pavieniai lakūnai.

Po chuliganiško rusų karinių malūnsparnių skrydžio virš Vilniaus, rusų lėktuvų skridimų į Lietuvos oro erdvę iš Karaliaučiaus srities, pasak Č. Braziulio, buvo nutarta pademonstruoti, jog Lietuva turi priemonių, su kuriomis oro erdvės pažeidėjams derėtų skaitytis. Ypač tai turėtų įsiminti kontrabandines prekes į Lenkiją skraidinantys lakūnai.

Mokymai prasidėjo Kauno Karmėlavos aerodrome, kur naikintuvai „Albatros" buvo apginkluoti kovinėmis raketomis S-5, skirtomis šaudyti į ore ir ant žemės esančius taikinius. Kiekvienas „Albatros" gali nešti 32 tokias raketas. Iš to paties aerodromo pakilo ir „pažeidėjų" lėktuvas, pasukęs pietų kryptimi. Šalies pietuose jau veikė kilnojamasis radaras, kurio užduotis buvo aptikti „pažeidėją".

Artėjantį prie Lenkijos sienos lėktuvą An-2 radaras užfiksavo netoli Šeštokų. Tuoj pat buvo duotas įsakymas iš Karmėlavos aerodromo pakilti iš pradžių vienam, o vėliau – ir antrajam „Albatros". Naikintuvai surado „pažeidėją" ir privertė jį nusileisti Kazlų Rūdos aerodrome, kur jau laukė lėktuvo įgulai sulaikyti iškviesta ginkluota operatyvinė grupė. Kita operatyvinė grupė skrido malūnsparniu ir turėjo imtis darbo, jei pažeidėjai nusileistų, pavyzdžiui, lauko aikštelėje.

Pasak pulkininko Č. Braziulio, mokymai pavyko, ir tai rodo, kad karinės oro pajėgos koviniams budėjimams yra pasirengusios. Tačiau tokie budėjimai negalėtų vykti nuolat, nes dėl lėšų stokos neįmanoma deramai prižiūrėti aerodromų kilimo takų, kurie žiemą dažnai būna apsnigti arba apledėję. Turėdamos tik keturis mokomuosius naikintuvus, šalies karinės oro pajėgos negali garantuoti oro erdvės apsaugos. Šalys, panašaus dydžio kaip Lietuva, pavyzdžiui, Šveicarija turi 140, o Belgija – 110 nakintuvų. Anot kai kurių NATO ekspertų, Lietuvai normalu būtų turėti 140, o šalies karinių oro pajėgų vadovų nuomone, užtektų 84 naikintuvų.

Rusijos generolai priešinasi Jelcino susitarimams su Clintonu

Maskva, gegužės 18 d. (OMRI) – Aukšti Rusijos kariuomenės vadai priešinasi Rusijos prezidento Boris Jelcin ir JAV prezidento padarytiems susitarimams, jų susitikimo Maskvoje metu.

Anot straipsnio „Nezavisimaja gazeta" laikraštyje, Rusijos karo pajėgų vadovai bijo, kad sprendimas pradėti derybas dėl antibalistinių raketų gali leisti Amerikai net sekančių metų pradžioje įvesti vadinamas „teatro sistemas", kurios sudarytų strateginę apsaugą Amerikai.

Į NATO karines pratybas su Čekija, Lenkija, Slovakija ir Vengrija jie žiūri kaip į pasiruošimą NATO operacijoms jei prasidėtų karas.

Pareigūnai Rusijos Kariuomenės centrinėje būstinėje taip pat užsimena NATO planus į Baltijos šalis įvesti penkias divizijas. Anot jų, Rusija turėtų bendradarbiauti su NATO tik tuo atveju, jeigu jai bus leista savo pasienyje dislokuoti lygiai galingas pajėgas. O tam, žinia, reiktų keisti tarptautines gynybos sutartis. Be to, Rusijos kariuomenės aukšti pareigūnai mano, kad Rusija turėtų įstoti į NATO kaip lygi, pilnateisė narė ir, kad jai turėtų būti duodama veto teisė sprendimams, kurie prieštintųsi Rusijos interesams.

Paminėtas Steigiamojo Seimo 75-metis

Kaunas, gegužės 15 d. (KD-AGEP) – Gegužės 15 d. sukako 75 metai, kai Kauno Valstybės teatre (dabartiniame Muzikiniame teatre) į pirmąjį posėdį susirinko Lietuvos Steigiamojo Seimo nariai, rašo „Kauno diena". Per savo darbo kadenciją šis Seimas priėmė besikuriančiai Lietuvos valstybei nepaprastos reikšmės turėjusius dokumentus – Konstituciją, žemės reformos, savos valiutos bei kitus įstatymus.

Sekmadienį, gegužės 14 d. už Steigiamojo Seimo signatarus Kauno Arkikatedroje Bazilikoje buvo aukojamos šv. Mišios. Pagerbtas Steigiamojo Seimo pirmininko, Lietuvos prezidento Aleksandro Stulginskio atminimas, jo amžinojo poilsio vietoje Kauno Panemunės kapinėse buvo padėti vainikai ir gėlės.

Atidengta paminklinė lenta prie namo S. Daukanto g. nr. 19, kur gyveno vienas iš Steigiamojo Seimo narių, žymus Lietuvos valstybės veikėjas, diplomatas, ilgus metus atstovavęs Lietuvai Didžiojoje Britanijoje bei Olandijoje Bronius Kazys Balutis.

Paminėti pirmojo posėdžio sukakčiai miesto vadovai, svečiai, Steigiamojo Seimo narių artimieji, miesto visuomenė vakare susirinko Kauno filharmonijoje, L. Sapiegos g. nr. 5, kur buvo įsikūrę Seimo rūmai.

KALENDORIUS

Gegužės 23 d.: Deziderijus, Andriejus, Merkurijus, Gertautas.

Gegužės 24 d.: Vincentas, Joana, Zuzana, Gina.

SVEIKATOS KLAUSIMAIS

APIE „EBOLA VIRUSĄ"

Klausimas. Neseniai „Draugė", sveikatos klausimų skyriuje, dr. Danielius Degėsys labai suprantamai rašė apie įvairias ligas, sukeliamas virusų. Jis minėjo, kad daug tų ligų ateina iš Afrikos ir apskritai iš šiltųjų džiunglių. Dabar kaip tik žmones gąsdina nauja liga, sukeliama „Ebola virusų". Angliškuose laikraščiuose apie tai skaitau ir televizijoje matau, bet labai norėčiau pasiskaityti lietuviškai, nes ne viskas man aišku. Ar gali ta baisi liga ir Amerikoje atsirasti? Dar ne taip seniai visi tvirtino, kad AIDS liga neateis į Ameriką, o dabar čia jau beveik epidemija.

Atsakymas. Kaip jau minėjote, apie virusus ir jų sukeliamus sveikatai pavojus „Draugė" buvo neseniai rašyta, tai nėra reikalo pakartoti. Tik paminėsiu, kad virusai yra mažesni už bakterijas, daug sunkiau sunaikinami ir patys negali daugintis organizme. Tą jie atlieka, užimdami gyvo organizmo ląsteles ir po to gali plėstis, sukeldami ligą.

Ne visi virusai yra vienodai pavojingi, sukelia baisias ligas. Pvz.,jeigu ant rankų turite karpas — tai virusų darbas; jeigu slogos metu ant lūpos atsiranda pūslė, angliškai vadinama „cold sore", tai taip pat virusai. Iš tikrųjų slogos, gripas, tymai, vėjaraupiai, polio, „kiaulytė" (mumps) ir daugybė kitų ligų yra taip pat virusų siautėjimo žmogaus organizame padarinys. Labiausiai žinoma ir pavojinga (iki šiol) liga yra AIDS. Ji dar nepagydoma. Kadangi virusai įsiveržia į kūno ląsteles, juos labai sunku sunaikinti, nes tuo pačiu sunaikinamos ir ląstelės. Vadinasi, gydymas kenkia ne tik „parazitams", bet ir tam, kurį mėginama gydyti.

Bakterijas sunaikinti daug lengviau. Yra daug vaistų, kurie bakterijas nesunkiai užmuša. Žinomiausias — penicilinas.

Minimasis „Ebola virusas" taip pavadintas, nes pirmiausia pasireiškė toje vietovėje Afrikoje (pažymėtina, kad kai kurios šio viruso versijos, arba atmainos, buvo žinomos ir kitose vietose, taip pat Afrikoje, bet tuomet į ligą buvo per mažai kreipta dėmesio). Virusas labai pavojingas, nes 90 procentų ligonių miršta. Be abejo, jau daug kartų televizijoje ar spaudoje matėte šia liga sergančiųjų simptomus, tad nėra reikalo juos čia kartoti. Nors stropiai ieškoma vaistų prieš šį virusą, bet kol kas nieko nesurasta, nes virusas pasižymi ypatingu atsparumu ir dažnu pasikeitimu. Šiuo metu žinomi keturi „Ebola viruso" variantai. Kadangi tai labai pavojingas virusas ir tyrimus galima atlikti tik specialiose laboratorijose su stipria apsauga, mokslininkai neturi daug galimybių jį tyrinėti.

Pirmą kartą „Ebola virusas" pasirodė 1967 metais. Šia liga suserga tik žmonės ir beždžionės, bet tikima, kad kažkurie kiti gyviai savyje nešiojasi viruso „sėklas" ir žmones užkrečia, o paskui, žinoma, ligoniai užkrečia sveikuosius ir taip liga plinta. Spėliojama, kad tas „sėklas" savyje gali turėti žiurkės ar net šikšnosparniai, bet tikrų duomenų iki šiol neturima. Kaip paprastai, ligų „nešiotojai" gali savyje turėti virusų ar bakterijų, bet patys nerodyti jokių simptomų.

Reikia įsisąmoninti, kad „Ebola virusu", kaip ir AIDS, galima užsikrėsti tik per kūno skystį (pvz.,kraują). Naujausia „Ebola virusų" epidemija yra Afrikoje, Zaire valstybėje, Kikwit mieste, turinčiame apie 600,000 gyventojų. Miestas šiuo metu „uždarytas" — neleidžiama iš jo niekam išvykti. Kikwit yra apie 370 mylių nuo Zaire sostinės. „Ebola viruso" liga jau mirė per 100 žmonių. Mokslininkai, mikrobiologai ir pasaulinių sveikatos organizacijų atstovai iš daugelio kraštų jau nuvykę į Zaire ir mėgina išnarplioti šį virusinį rezginį.

Ar gali liga persimesti į kitus kraštus, pvz.,Ameriką? Atsakymas yra: taip. Neseniai vienas keleivis buvo sulaikytas Toronte, Kanadoje, aerodrome, nes jo motina mirė „Ebola viruso" sukelta liga Zaire valstijoje. Nors žmogus nerodė susirgimo žymių, vis tiek buvo daug rūpesčių ir baimės dėl jo atvykimo į Kanadą. Kadangi žmonės dabar keliauja ir maišosi visame pasaulyje, anksčiau ar vėliau visi „dalinasi" ir ligomis. Reikia tikėtis, kad netrukus bus atrastas būdas šią ir kitas, virusu sukeltas, ligas taip pat nesunkiai nugalėti, kaip nugalimos bakterijos. Kai žmogus pradeda jaustis visagalis, mažas virusiukas akivaizdžiai parodo, kad per didelis pasitikėjimas savo sugebėjimais nėra labai protingas. Žmogui dar daug reikia išmokti, ypač nusižeminimo ir nuolankumo.

Ilona Šiškutė-Brooks, R.N.

PAGALBA NEBEPAGYDOMIEMS LIGONIAMS

Vilniuje įsikūrė Lietuvos paliatyviosios medicinos draugija, sieksianti palengvinti beviltiškų ligonių kančias. Ją nutarė įsteigti 29 medicinos darbuotojų po seminaro apie bendrąjį mirties suvokimą ir pagalbą mirštantiesiems ir jų šeimos nariams, kurį vedė aštuntą kartą Lietuvoje besilankanti socialinių mokslų magistrė ir Toronto A. Lukoševičienė.

Pasak A. Lukoševičienės, sąmoningas mirties laukimas gali praturtinti žmones ir įprasminti kančią, todėl pasaulyje medikai vis dažniau mano, kad beviltiškiems ligoniams reikia sakyti tiesą apie jų ligą. Kiekvienas ligonis, išgirdęs, kad jo liga nebepagydoma , nenori tuo patikėti, eina konsultuotis pas kitus specialistus, kreipiasi pagalbos į ekstrasensus. Vėliau jis ima maištauti prieš ligą, bet susitaiko su ja ir ima melsti stebuklingo pagijimo. Tuo metu net beviltiškiausias ligonis, anot A. Lukoševičienės, būna pakilios nuotaikos, bet, nesulaukęs stebuklo, patiria dar stipresnę depresiją. Žinodami, kad tokios reakcijos yra natūralios, gydytojai gali padėti pacientui nugalėti dvasinį skausmą.

Kanadoje, kaip teigė 37 metų socialinio darbo patirtį turinti magistrė, mirties laukiančius žmones namie lanko gydytojas, medicinos sesuo, socialinis darbuotojas, psichologas ir fizioterapeutas, kurie, papildydami vienas kito darbą, suteikia visapusišką pagalbą ligoniui. Beveik visose Kanados ligoninėse dabar jau veikia paliatyviosios pagalbos skyriai, kuriuose ligonis gali gyventi kartu su savo artimaisiais, arba kada panorėjęs išeiti namo.

Lietuvoje paliatyviosios pagalbos tarnybos tik pradedamos steigti. Medikai, įpratę slėpti nuo ligonio tiesą apie neišvengiamą mirtį, kol kas nesutaria, kaip reikėtų bendrauti su ligoniu.

Anot Vilniaus universitetinėje Santariškių ligoninėje įsikūrusios Skausmo klinikos vadovės J. Baublienės, ligoniams reikėtų sakyti tiesą, bet kol Lietuvoje nėra pakankamai nuskausminamųjų priemonių, žinia apie mirtį kartu su skausmu ligoniui gali tapti nepakeliama našta.

(„Lietuvos rytas", 05.08)

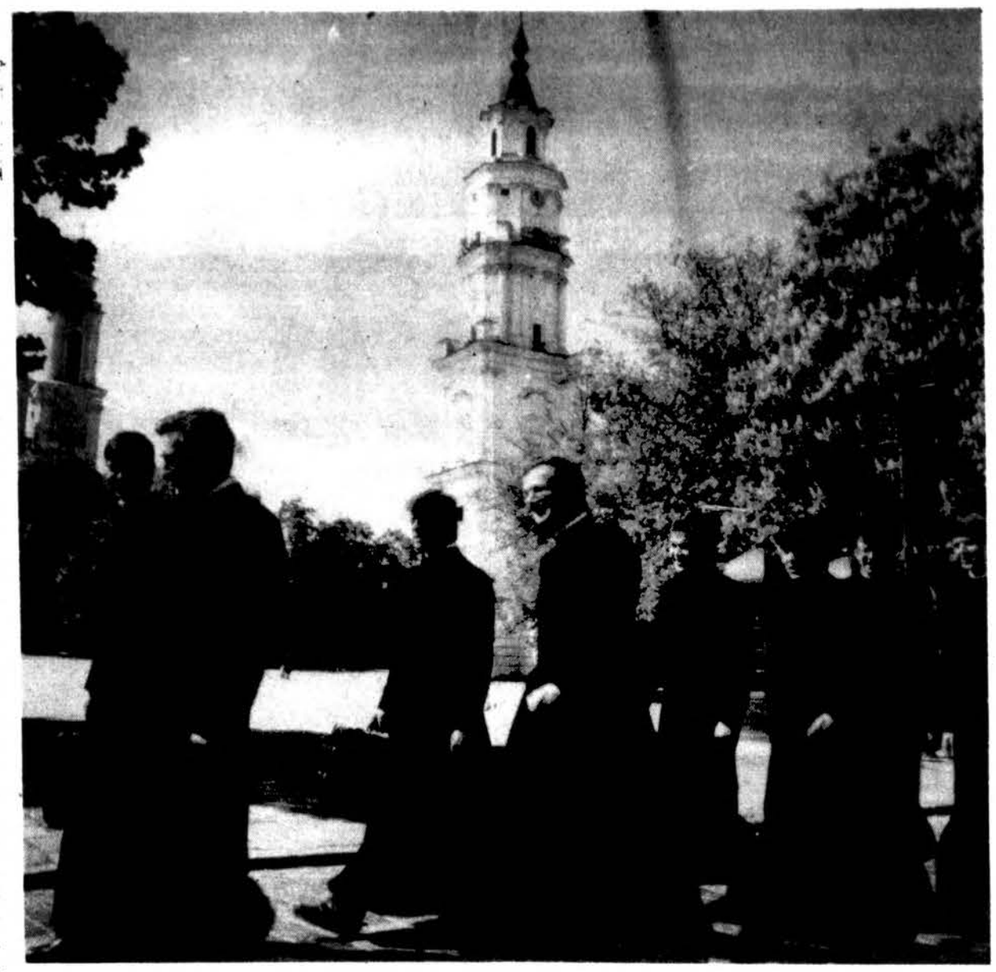

Kauno Tarpdiecezinės kunigų seminarijos auklėtiniai skuba į Katedrą Mišioms.

BAŽNYČIA LIETUVOJE IR PASAULYJE

LIETUVOS VYSKUPŲ GANYTOJIŠKAS LAIŠKAS

Vėl švenčiame Prisikėlimo šventę, pačią džiugiausią Bažnyčios metų liturgijoje, nes ja apvainikuojami ir įprasminami visi svarbieji išganymo istorijos įvykiai. Išganytojo gimimas, Evangelijos skelbimas, Golgotos auka Prisikėlimo tikrovės yra sujungiami į darnią visumą ir užantspauduojami dieviško autoriteto antspaudu. Nes „jei Kristus nebuvo prikeltas, tai tuščias mūsų skelbimas ir tuščias jūsų tikėjimas" (1 Kor 15, 14). „Bet dabar Kristus tikrai yra prikeltas iš numirusių kaip užgimusiųjų pirmgimis" (1 Kor 15, 20).

Šiandien mes nuoširdžiai sveikiname Jus, mieli Broliai ir Seserys, kaip Prisikėlimo vaikus, turinčius dalį Dievo pažadėtame nemarume. Mūsų Tėvynės rytą gaubiantis šventinis džiugesys, šviesios, plazdančių procesijų vėliavos, varpų gaudimas ir pakilus „Aleliuja" tėra mažas atspindys to dvasinio triumfo prieš tamsos jėgas, kurį mums atnešė Jėzaus meilės žygis. Prisikėlimo jėga eina per istoriją ir pasireiškia Bažnyčioje ištvermingu gyvenimo teigimu, žmogaus orumo saugojimu ir prigimtinių teisių gynimu. Prisikėlimo asmeninę patirtį ir jo teikiamą džiaugsmą ir mes vienaip ar kitaip esame pajutę maldos draugystėje su Viešpačiu ir dalyvaudami gailestingumo darbuose, gaivindamiesi Atgailos ir Eucharistijos sakramentais ir išgyvendami Bažnyčios, kaip Mistinio Kristaus Kūno, vienybę.

Tačiau aplink save matome pasaulį ir netgi artimiausią mūsų aplinką, daugelį mūsų tautiečių, kurie nepažįsta Prisikėlimo laimės ir ja negyvena. Nuolat vykstančios žmonijoje tragedijos, kurios yra nusigręžimo nuo Tiesos ir Meilės pasekmė, verčia mus mąstyti, ar mūsų, krikščionių, Prisikėlimo liudijimas yra pakankamas?

Dievas mus kviečia būti Prisikėlimo žmonėmis ir liudyti žemėje solidarumą ir gailestingumą. Tai darydami, mes konkrečiais darbais teigiame Prisikėlimo tikrovę, nes skleidžiame viltį, kad dieviškojo Gėrio jėgos žmoguje stipresnės už egoizmo ir griovimo pradus.

Džiaugiamės katalikiška bendruomene, kuri, nepaisant skurdžios mūsų pačių buities, sugeba rūpintis dar didesnių nelaimių ištiktais žmonėmis: našlaičiais, seneliais, ligoniais, po kurių skausmu, skurdu ir negalia laukia mūsų Kristus. Tai aiškiai rodo, kad Kristaus Prisikėlimas ir 600 metų katalikybės paveldas nebuvo mums veltui, kad Viešpaties malonė išugdė mumyse taurią širdį ir nematerialinėmis kategorijomis pagrįstą mąstyseną.

Savo mirtimi ir prisikėlimu „Kristus mus išvadavo, kad būtume laisvi" (Gal 5, 1). Laisvė suteikia pasirinkimo galimybę. Vieni paverčia vaikus našlaičiais, kiti sutinka juos priglausti, jais pasirūpinti kaip savaisiais. Vieni beatodairiškai kaupia turtą, nesibodėdami net smurto ir skriaudų, kiti, sąžiningai dirbdami, randa galimybių padėti į vargą patekusiems žmonėms. Vieni apsiriboja siaurais savojo „aš" interesais, kiti mato platų Bažnyčios ir tautos poreikių spektrą ir pagal gabumus bei polinkius ryžtingai jungiasi į bendrosios gerovės kūrimą. Ar atsakydami į kasdien prieš mus iškylantį pasirinkimo klausimą, neišleidžiame iš akių Prisikėlimo šviesos? Ar mūsų sprendimus visuomet įkvepia tikėjimas Dievo ištikimybe, nepajudinama gėrio pergalės viltis ir besąlygiška meilė žmogui?

Mes, Jūsų ganytojai, skatiname visus Lietuvos žmones tiek politikoje, tiek kasdieninėje buityje vadovautis artimo meilės principais, matyti, dalytis ir paremti savo artimus ir tolimus brolius bei kaimynus. Kai iš savojo neturto atskirsime dalį kitiems kenčiantiems, Prisikėlęs Kristus daugeriopai atlygins mums regimomis ir neregimomis vertybėmis. Tuo mes keičiame žemės veidą, formuojame, Popiežiaus Jono Pauliaus II žodžiais tariant, naująją „meilės civilizaciją" — Prisikėlimo civilizaciją.

Mieli Lietuvos žmonės, baigiasi antrasis tūkstantmetis nuo to švento Ryto, kai prisikėlęs Išganytojas palinkėjo savo atpirktiems žmonėms ramybės. Kristaus atneštoji ramybė tebėra mūsų tarpe. Džiugi Evangelijos žinia ir šiandien tebeaidi tarp žmonių, kviesdama darbuotis Kristaus Karalystės plitimui žemėje. Kiek daug šviesių, pasiaukojusių mokytojų, gydytojų, slaugių, jaunimo įvairiose katalikiškose organizacijose ir pavienių rūpestingų motinų ir tylių vienuolių bei kunigų neša savo širdyse Kristaus ramybę ir ją dalija aplinkui.

Mirtį nugalėjęs Jėzus duoda mums save, kad artimiausioje vienybėje su Juo ir Jo Bažnyčia atsvertume pasaulio tuštumą ir šaltį, pajėgtume visa savo būtimi, Jo pavyzdžiu, tapti laužoma, dalijama ir maitinančia visokeriopą alkį duona. Tuomet Prisikėlimo džiaugsmas, taip giliai užliejantis mūsų širdis, išsilies į Lietuvą ir pasaulį.

Visa širdimi pasitikėdami Velykų Kristaus pergale ir Švč. Mergelės Marijos užtarimu, pasivesdami Jūsų broliškai maldai su meile už Jus meldžiamės ir Jus laiminame.

1995 m. Velykos

Aleliuja!

(„Katalikų bažnyčia Lietuvoje" 1995, Nr. 4)

RELIGINIO MENO PARODA KUNIGŲ SEMINARIJOJE

Balandžio 10-22 d. Kauno Tarpdiecezinėje kunigų seminarijoje veikė katalikų dailininkų paroda „Gloria Deo", kurioje savo meno kūrinius eksponavo šešiolika menininkų. Tai jau antroji religinio meno paroda, pastaruoju metu surengta kunigų seminarijoje. Pirmoji buvo surengta praėjusių metų pabaigoje ir veikė iki Trijų Karalių šventės.

Dailėtyrininkės Rasos Andriušytės vertinimu, antroji paroda, lyginant su pirmąja, yra ne tokia eklektiška, žymiai įvairesnė, joje buvo parodyti ir keli tikrai iškilūs kūriniai. Interviu Informacijos centrui dailėtyrininkė sakė, jog autorių nuostata iš esmės negriauna seniai nusistovėjusių bažnytinės dailės normų. Daugelis dailininkų, interpretuodami Kristaus istoriją, laikosi tradicinių bažnytinio paveikslo kūrimo principų. Kai kurių dailininkų kūriniuose, dailėtyrininkės teigimu, krikščioniškojo kūrinio esmę kartais užgožia pernelyg aktyvi autoriaus saviraiška. R. Andriušytės požiūriu, stipriausi parodoje buvo E. Saladžiaus ir K. Vasiliūno kūriniai. Iš E. Saladžiaus darbų sklinda tragika, o K. Vasiliūno grafikos kūriniuose vyraujančios paprastos formos kelia romumo, tyrumo, sielvarto įspūdį. Dailėtyrininkės nuomone, parodos organizatoriams, rengiant kitas parodas, reikėtų turėti omenyje, kad Lietuvoje yra ir kitų menininkų, religine tematika sukūrusių stiprių kūrinių.

(„Katalikų bažnyčia Lietuvoje", Nr. 4)

• **Telšių** katedroje balandžio 2-3 d. vyko dvasinio atgimimo dienos. Kauno Katalikų teologijos fakulteto prie VDU dekanas kun. Vytautas Steponas Vaičiūnas šia proga vadovavo Gavėnios rekolekcijoms.

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY

Published daily except Sundays and Mondays, legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices.

Subscription Rates: $95.00. Foreign countries $110.00

Postmaster: Send address changes to Draugas — 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesiunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokestį, pažymima, iki kada yra užsimokėjęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	½ metų	3 mėn.
JAV	$95.00	$55.00	$35.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$110.00	$60.00	$40.00
Tik šeštadienio laida:			
JAV	$55.00	$40.00	$30.00
Kanadoje ir kitur (U.S.)	$60.00	$45.00	$35.00
Užsakant į Lietuvą			
(Air cargo)	$100.00	$55.00	
Tik šeštadienio laida	$55.00		
Užsakant į užsienį			
oro paštu	$500.00	$250.000	
Tik šeštadienio laida	$160.00	$85.00	

Vyriausia redaktorė Danutė Bindokienė

Administratorius Pijus Stončius

Moderatorius kun. Viktoras Rimšelis, MIC

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos, gavus prašymą ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taiso savo nuožiūra. Nesunaudotų straipsnių nesaugo. Prašome siunčiant pasilikti kopiją.

LINAS A. SIDRYS, M.D.
Ophtalmologas/Akių Chirurgas
9830 S. Ridgeland Ave.
Chicago Ridge, IL 60415
708-636-6622
4149 W. 63rd St.
312-735-7709

DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS — CHIRURGIJA
166 E. Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. — (1-312) 337-1285

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
4647 W. 103 St., Oak Lawn, IL
Pirmas apyl. su Northwestern un-to diplomu, lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą. Pacientai priimami absoliučiai punktualiai. **Susitarimui** (kalbėt angliškai) **tel. 708-422-8260**

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ — AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St. Tel. (708) 422-0101
Valandos pagal susitarimą
Pirmd. 3 v. p.p.-7 v.v. antrd. 12:30-3 v.p.p. trečd. uždaryta, ketvd. 1-3 v.p.p. penkt. ir šeštd. 9 v.r.-12 v.p.p.

6132 S. Kedzie Ave., Chicago
(312) 778-6969 arba **(312) 489-4441**
DR. K. A. JUCAS
ODOS LIGŲ SPECIALISTAS
GYDO ODOS AUGLIUS, ŽAIZDAS IR IŠSIPLĖTUSIAS KOJŲ VENAS
KOSMETINĖ CHIRURGIJA

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
3315 W. 55th St., Chicago, IL
Tel. (312) 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. (708) 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: (708)652-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 v. v.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. p.p.

DR. PETRAS V. KISIELIUS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS
gydymas bei chirurgija
172 Schiller St., Elmhurst, IL 60126
708-941-2600
Valandos pagal susitarimą
Vakarais ir savaitgaliais **tel. 708-834-1120**

DR. S. LAL
SPECIALYBĖ — VIDAUS LIGOS
7722 S. Kedzie, Chicago 60652
Tel. 312-434-2123
Pirmd. 2 v. p.p. - 7 v.v., antr. 9 v.r. - 12, ketvd. 12 - 4 v. p.p., penktd. 12 - 6 v.v.

Kab. tel. (312) 471-3300
VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS — ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.,
Chicago, Ill. 60652

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. (312) 436-7700
RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. (708) 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. (708) 598-4055
Valandos pagal susitarimą

Dr. RAIMUNDAS RUGINIS
Chiropraktinis gydymas nuo nugaros, kaklo ir galvos skausmų
1025 Ogden Ave.
Lisle, IL 60532
Tel. 708-963-1410

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PŪSLĖS IR PROSTATOS CHIRURGIJA IR GYDYMAS
6132 S. Kedzie
Val.: antr. 2-4 v.p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šeštd. pagal susitarimą
Vizitai apmokami Medicare
Kabineto tel. (312) 776-2880
Namų 708-448-5545
Priklauso Holy Cross ir Palos Community ligoninėms

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė — Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. (312) 585-7755

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ CHIRURGIJA
AKIŲ LIGOS
Good Samaritan Medical Center-Naperville Campus
1020 E. Ogden Ave., Suite 310,
Naperville IL 60563
Tel. 708-527-0090
Valandos pagal susitarimą

UŽTEMIMAI, PASITINKANT „PERGALĖS" SUKAKTĮ

EDMUNDAS SIMANAITIS

Gal ir vertėtų panagrinėti, kaip „tiesa" virsta „diena", ar „rytu" ar dar į kuo išradingiau sumanytu, tačiau ne šiame rašinyje. Bet labai pravartu priminti, kad VKP (b), SSKP, LKP ir net LDDP oficiozas „Tiesa", visus septynis dešimtmečius klusniai vykdydamas akylaus ir negailestingai griežto užsakovo — šeimininko valią, neigė ir niekino pačią Lietuvos valstybės egzistavimo idėją ir pylė paplavas ant Tautos pastangų puoselėti atkurtą nepriklausomybę, kaip vienintelę krašto gerovės kėlimo, kultūros klestėjimo ir tautinio identiteto išsaugojimo galimybę. Ši aplinkybė be galo svarbi ir niekada nepamirština.

„Kauno diena" šiais metais išspausdino keletą straipsnių apie partizanų kovas pokario metais (Nr. 2,37,85). Jie pateikiami kaip skaitytojo nuomonė, išreikšta „Haid parke" ar „žmogui tarp žmonių" patekus. Sovietmečiu tokio pobūdžio straipsnius „kepdavo" pagal „organų" ištobulintą technologiją. Patirtis neišnyko. Štai, Ksavera Minkevičiūtė (nagrinėjamu atveju neturi reikšmės, ar čia tikrasis vardas, ar anonimas) rašo, kad „šiandien kaip niekad dažnas gieda himnus pats sau, kad jis — Sibiro kalinys, kad Intos tremtinys, kad rezistentas", kad „jau pakankamai prisišaudėm" (savo noru Tuskulėnuose?) ir kad „kančios vainikas pinamas ant savo galvos". Toliau autorė apskritai teigia, kad „tėvynės gynėjai" kabutės autorės, mat ne apie „liaudies gynėjus" rašo: „uždaužė šautuvo buožėmis (žmones), kurių akyse prievartavo dar neužaugusias dukteris, kurių mažus kūdikius trypė batais, nes gailėjo kulkos, kuriuos degino gyvus". Danutė Kazanavičiūtė mano, kad K. Minkevičiūtė „stipriai suklaidinta" ir be neapykantos šmeižėjai, krikščioniško romumo pilna, mėgina paaiškinti tiesą. Jonė Vyšniauskienė kitame numeryje kerta iš peties — „partizanai naikino, žudė savo tautiečius, niekuo nekaltus žmones". Pasikeitus sąlygoms, labai apdairiai jau neužsimenama apie „raudonąją armiją — išvaduotoją" ir stribų — „liaudies gynėjų" siautėjimus.

Ko siekiama tokiais straipsniais? Pirmiausia tariamos „polemikos" forma suteršti pačią nepriklausomybės idėją. Antra, mažiau išprususiems skaitytojams, brukamas prastai užmaskuotas sovietmečio ilgesys, įžūliai, bet išmaningai piktnaudžiaujant teisingumo spragomis. Tiesą pasakius, Lietuvoje teisingumas dar neatkurtas. Tai jau dviejų Parlamentų tolydžio vis didėjanti skola Tautai. Nereikia užkibti ant „dienų" ar „tiesų" mėtomo jauko, tačiau privalu su visa atsakomybe pažvelgti į okupacijos periodą ir visų rūšių pasipriešinimą okupantui.

1938 metų Lietuvos Respublikos Konstitucijos 17 str. skelbė, kad „kiekvieno piliečio pareiga būti ištikimam valstybei". 133 str. rašoma, kad „valstybę gina visi piliečiai, o gynimo branduolį sudaro kariuomenė". Taigi krašto gynimo konstucingumas negali kelti jokių abejonių. Nei raudonojo, nei rudojo okupantų valdžia Lietuvoje niekada nebuvo teisinė. Mūsų amžiuje antru kartu atgavus nepriklausomybę, ši konstitucinė norma vėl patvirtinta 1992 metų Konstitucijoje. Jos 3 str. byloja, kad „Tauta ir kiekvienas pilietis turi teisę priešintis bet kam, kas prievarta kėsinasi į Lietuvos valstybės nepriklausomybę, teritorijos vientisumą, konstitucinę santvarką", o 139 str. dar paaiškina, jog „Lietuvos valstybės gynimas nuo užsienio ginkluoto užpuolimo — kiekvieno Lietuvos Respublikos piliečio teisė ir pareiga". Kaip matyti, krašto gynimo pareigos perimamumas akivaizdus ir tos pareigos atlikimas negali būti vertinamas kaip nusikaltimas. Tik okupantas Lietuvos piliečių ištikimybę tėvynei vertino kaip išdavystę ir, pamindamas tarptautinę teisę, baudė Lietuvos Respublikos piliečius pagal Rusijos SFSR (ne Lietuvos, ne tarptautinį!) baudžiamąjį kodeksą.

Sovietų Sąjungos 1940 m. įvykdyta Lietuvos Respublikos okupacija ir aneksija buvo suplanuota iš anksto. Tuoj po to prasidėjo valstybės griovimas, masiniai trėmimai, piliečių žudynės, krašto kolonizavimas. Reikėtų stebėtis, kad, tautinę savimonę nepraradusi, lietuvių tauta nebūtų priešinusis okupanto smurtui ir organizuotai vykdomam gyventojų genocidui. Partizaninis karas buvo vien to teisėto pasipriešinimo formų. Tai buvo konstitucinė tautos savigyna, prilygstanti didvyriškam Suomijos karui. Lygiai tokia pačia teise nuo to paties agresoriaus gynėsi Afganistano mudžahedai. Mūsų dienomis nuo to paties agresoriaus ginasi narsi kalniečių čečėnų tauta. Neatsitiktinis, o visiškai dėsningas dalykas, kai agresoriaus propaganda ir jai talkinanti kolaborantų spauda bei kitos visuomenės informavimo priemonės, pilančios vandenį ant agresoriaus malūno, visais atvejais laisvės gynėjus niekino ir šmeižė, vadindamos juos „išdavikais", „banditais", „nusikaltėliais". Visa tai matome vykstant mūsų dienomis Čečėnijoje.

Partizaninis karas Lietuvoje vyko itin sunkiomis sąlygomis, tačiau ši kova buvo organizuota. Partizanai, kaip Lietuvos Respublikos kariai-savanoriai, laikėsi Lietuvos kariuomenės statutų, dėvėjo jos uniformą, turėjo karinius laipsnius. Buvo sukurta ir veikė teismų, tarp jų ir karo lauko teismo, struktūra. KGB archyvuose rasta daug autentiškų dokumentų, neginčijamai įrodančių, kaip okupantas stengėsi suteikti okupacijai ir aneksijai tariamo teisėtumo pobūdį, o partizanų kovas ir kitokiomis formomis pasireiškusį pasipriešinimą vaizduoti, kaip neteisėtą ir nusikalstamą. Itin aktyviai veikė NKVD-MGB-KGB struktūros, o taip pat jų šantažu ir smurtu užverbuotas šnipų ir informatorių tinklas. Ypatingas vaidmuo teko plk. Sokolovo tariamų partizanų būriams, kurie, plėšdami gyventojus, degindami sodybas, žudydami nekaltus žmones, siekė sukompromituoti partizanus ir skleisti kaimuose bei gyvenvietėse baimės, netikrumo, nepasitikėjimo nuotaikas. Apie tai pateikia daug faktinės medžiagos. „Laisvės kovų archyvas", kurio išėjo jau dvylika tomų. Šį labai svarbų Lietuvos istorijai leidinį leidžia Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga.

Kaip ir kiekvieno kovojančioje kariuomenėje, taip ir Lietuvos partizanų veikloje pasitaikydavo veiksmų, nesuderinamų su laisvės kovotojo statutu. Partizanų vadovybė kovojo ne tik su okupanto baudėjais, stribais, enkavedistais, bet griežtai baudė ir išdavikus, aktyvius kolaborantus ir prasižengusius partizanus. Karo metu įstatymai negailestingi, bet būtini.

Penkeri nepriklausomybės metai dar nesudaužė kreivų veidrodžių. Priežastys aiškios — pirmasis parlamentas nesusivokė, gal nespėjo, o vėliau ir negalėjo priimti konstitucinio įstatymo nustatančio, kad pasipriešinimo kovos buvo teisėta tautos savigyna. Dabartinis Seimas tokio įstatymo nepajėgs priimti dėl savo prokomunistinės prigimties. Pirmojoje Sąjūdžio rinkimų programoje dar nebuvo reikalavimo vienu teisiniu aktu pripažinti rezistencijos dalyvius kaip kovotojus dėl Lietuvos nepriklausomybės. Tačiau Sąjūdžio II suvažiavimo priimtoje programoje toks reikalavimas atsirado, nes Lietuvoje keitėsi politinė situacija o Sąjūdis tuo metu buvo vienintelė legali organizacija, perėmusi pasipriešinimo tradicijas ir tęsianti kovą dėl Lietuvos nepriklausomybės atgavimo bei įtvirtinimo. Mėginimai sudaužyti kreivus veidrodžius, sujaukiančius istoriją, negebančius parodyti, kas gynė Lietuvos nepriklausomybę, o kas ją griovė, tęsėsi per visus šiuos penkerius metus. Pernai Seimui opozicijos vadas prof. V. Landsbergis pateikė projektą įstatymo, pripažįstančio partizanų, kaip Lietuvos karių savanorių teises į karinius laipsnius, partizanų vadovybės suteiktus apdovanojimus ir t.t. Šimet Seimo narys J. Listavičius, apibendrindamas įvairių politinių ir visuomeninių organizacijų pasiūlymus, parengė įstatymo projektą „Dėl okupacijų padarinių Lietuvai ir jos gyventojams likvidavimo". Ten numatoma „Lietuvos ir jos gyventojų pasipriešinimo okupantams 1940-1991 metų kovą vertinti kaip teisėtą tautos savigyną, kaip kovą dėl Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės". Ten pat 4 str. skelbia, kad reikia „ginkluoto pasipriešinimo okupantams dalyvius pripažinti Lietuvos Respublikos kariais savanoriais. Pripažinti kovos dalyviams — sukilėliams, partizanams, jų ryšininkams, pogrindinės spaudos leidėjams pasipriešinimo vadovybės suteiktus karinius laipsnius, apdovanojimus, pasižymėjimo ženklus, nustatyti buvusių politinių kalinių kitų rezistentų (ryšininkų, rėmėjų, spaudos leidėjų bei platintojų ir kitų) bei tremtinių statusą, užtikrinti jiems deramą globą ir rūpybą". Įstatymo projektas bus pateiktas svarstyti Seimui.

Atkūrus teisingumą Lietuvoje, į visus motyvuotus skundus ar pareiškimus dėl nusikaltimų žmoniškumui, Lietuvos Respublikos Konstitucijai, įstatymams turės būti atsižvelgta, nepriklausomai nuo to, ar kaltinamasis buvo KGB baudėjas, stribas ar partizanas. Sunku suvokti, kodėl iki šiol nebuvo nuteistas nė vienas, pagarsėjęs žiaurumu ir piktadarystėmis, enkavedistas, stribas, aktyvus šnipas — kolaborantas, o atvirkščiai — jie jaučiasi esą privilegijuoti.

Nesusigaudymo, nesusivokimo, o gal ir provokacijų pasitaiko ir kituose spaudos leidiniuose. Štai „Tremtinio" Nr. 16 Margarita Tikužytė rašo apie „Sąjūdžio pralaimėjimo" priežastį — taip įvyko todėl, kad „Sąjūdis susidraugavo su komunistais". Zenonas Skrickus („Tremtinys" Nr. 5, 1995) teigia, kad „visos šiandieninės partijos (LDDP — ne išimtis) išsirutuliojo iš Sąjūdžio".

Šitaip vėl pakišama mintis, kad Atgimime nėra nieko šventa, viskas sutepta, supurvinta, net pati Nepriklausomybė. Sąjūdis nepralaimėjo, o atvirkščiai — jo veiklos, o ne SSKP-LKP pastangų dėka, buvo atkurtas Lietuvos valstybingumas. Kaltinimai Sąjūdžiui, įsileidus į savo gretas komunistų ir net KGB — beprasmiški. Sąjūdis buvo toks, kokia buvo pati Lietuva. Ko jau ko, bet komunistų ir KGB agentų Sąjūdyje negalėjo nebūti. Šis faktas neturėtų kelti nei nusivylimo, nei pasipiktinimo. Lietuvoje, o ir visoje Sovietų Sąjungoje, nebuvo absoliučiai nei vieno kolektyvo, nei vienos organizacijos, kurioje nebūtų nei komunistų, nei KGB informatorių. Jų buvo įstaigose, įmonėse, vaikų darželiuose, kunigų seminarijose, kariuomenėje, kalėjimuose, lageriuose, tremtyje, net „šlovingosios" partijos CK. Į Sąjūdį buvo įterpiami itin aukštos kvalifikacijos agentai. Bėda ne ta, kad jų buvo, o ta, kad nevisada laiku mokėta juos demaskuoti ir jų atsikratyti. Ir šiandien tų pačių agentų dar gausu, o gerai užkonspiruotų gali nepavykti išryškinti apskritai. LKP pakeitė savo pavadinimą į LDDP. Teisingumo ministras tą patvirtino. Spjaudyti ant Sąjūdžio, o kartu ir ant Atgimimo tikslų ir atkurtos nepriklausomybės ne nauja, deja, ir negarbinga. Nesunku numanyti ir kam tai naudinga. Sąjūdis nepralošė ir nenusilpo. Jis tik veiklos formą keičia. Jo darbas tapo brandesnis ir konkretesnis. Mitingų metui jau seniai ištartas sudie. Savivaldybės rinkimai tai patvirtino.

GEROS ŽINIOS IŠ BRIUSELIO

Belgijoje, Briuselyje, vasario pabaigoje vyko „Fujifilm Euro Photo Press" vertinimo komisijos posėdis, kuriame šešiolika autorių, laimėjusių savo valstybėse Grand Prix, pateikė po 6 fotografijas. Ketvirtąją vietą ir Garbės diplomą už nuotraukas iš serijos „Vilniaus kardiochirurgijos centras" laimėjo Tarptautinės meninės fotografijos federacijos (EFIAP) menininkas Petras Katauskas.

Danutė Bindokienė

Ar įmanoma pasaulinė vienybė?

„Koks mažas pasaulis!" — nėra naujas išsireiškimas, bet vis dar labai parankus įvairioms netikėtumų situacijoms apibūdinti. Pastaruoju laiku to posakio sąvoka kiek pasikeitė ir pradėta kalbėti, jog mūsų planeta taip „sumažėjo", kad greitojo susižinojimo priemonės visus gali bematant pasiekti: nėra tokio tolimo kampelio, iš kurio žinios dar tą pačią dieną (o gal net tą pačią valandą) viso Žemės gaublio neapskrietų. Optimistai įsivaizduoja, kad toks „suartėjimas" ilgainiui atneš visuotinę taiką ir paskatins bendromis jėgomis darbuotis visos žmonijos gerovei. Užuot nuolatinių kivirčų, nesutarimų, karų, tautos finansinius ir mokslinius išteklius galės skirti kovai su ligomis, skurdu, gamtosaugos problemomis. Taigi ateinančiame tūkstantmetyje, tarytum mokslinės fantazijos romane, mūsų planetoje bus įgyvendintas rojus.

Pesimistų nuomonė tokias šviesias pranašystes užkloja juodu šešėliu. Tiesa, greitojo informacijos paskleidimo sistema tuoj pat išsiuntinėja žinias, bet informacija mažai pasitarnauja vienybei. Kadangi pasauliniu mastu skleidžiamos žinios yra beveik ištisai neigiamo pobūdžio, jos pripratina žiūrovus ir skaitytojus ignoruoti įvykius, kuriems kaip tik reikėtų daug dėmesio. Eilinis bet kurio krašto gyventojas, kasdien „bombarduojamas" nelaimių, karo, smurto vaizdais, kurie tiesiogiai jo nesusieja su įvykiais, atsitinkančiais „kažkur kitur", yra linkęs juos priimti kaip bet kurį kitą „pramoginį" pusvalandį televizijoje bei vietinėje spaudoje. Tad greito susižinojimo priemonės, užuot vienijusios ir skatinusios padėti visiems nelaimingiesiems, sukuria priešingą nuotaiką: kadangi neįmanoma viso pasaulio „ligomis sirgti", tai geriausia rūpintis tik savo reikalais.

Pavyzdžių šiai prielaidai yra pakankamai.

Naujausios skerdynės Ruandoje nesukėlė didesnio dėmesio visuomenėje, nors šiurpūs jų vaizdai buvo plačiai paskleisti. Tikėtasi, jog didvyriška čečėnų kova už savo krašto laisvę, kartu su užpuolėjų žiaurumu bei Rusijos prezidento viešu melavimu, sukels Amerikos gyventojų pasipiktinimą ir spaudimą į savo vyriausybę, kad būtų daroma žygių padėti Čečėnijai. Tiesa, buvo šioks toks subruzdimas prieš gegužės 9 d., kai prez. Clinton ruošėsi dalyvauti Maskvoje rengiamose iškilmėse. Tačiau, galima teigti, jog opozicinės partijos priekaištai ir kaltinimai prezidentui buvo ne dėl čečėnų nelaimės, o dėl to, kad atsirado „patogus botagas" paplakti demokratų partijos prezidentą, besiruošiantį kandidatuoti antrai Baltųjų rūmų kadencijai.

Nepaisant priešiškų balsų, prezidentas nuvyko į Maskvą ir, kartu su kitų valstybių vadovais, maloniai svečiavosi iš Jelcino malonės, kai tuo pačiu metu Rusijos kariuomenė vykdė tolimesnį Čečėnijos naikinimą.

Nedaug efekto turi ir nuolatiniai karo veiksmų vaizdai iš Bosnijos. Nesibaigiantis Sarajevo ar kitų „saugių zonų" apšaudymas, civilių gyventojų žudymas, Jungtinių Tautų kariuomenės bejėgiškumas, treti metai stebint tuos smurto veiksmus ir neturint teisės įsikišti, jau nebesukelia tokio didelio pasibaisėjimo, kaip anksčiau. Jeigu visų tų vaizdų poveikis būtų tikrai veiksmingas, ne tik Amerikos, bet ir kitų kraštų, priklausančių Jungtinių Tautų organizacijai, gyventojai stengtųsi įtaigoti savo vyriausybę imtis griežtesnių priemonių toms žudynėms sustabdyti.

Malonu svajoti apie planetos „globalizaciją" — kaip naujai „nukaltas" žodis tai apibūdina, bet vien žinių iš viso pasaulio greitas paskleidimas šios sąvokos neįgyvendins. Jeigu tikimasi visus Žemės gyventojus suburti po tikrojo kaimyniškumo vėliava, jie visų pirma turi išmokti vieni kitais kaimyniškai rūpintis.

Kyla klausimas, ar iš tikrųjų — net labai kilniems tikslams — verta siekti „pasaulio suvienodinimo"? Tai nelyginant, išnaikinus visą miško įvairumą, apželdinti jį tik vienos rūšies medžiais. Kažkada ir JAV buvo vadinama „visų tautybių suvienodinimo katilu", bet paskutiniais dešimtmečiais šis įvaizdis jau ne be taip populiarus, labiau vertinant daugiakultūrinę visuomenę.

KARININKAS LEMTIES SIAUTĖJIME

ATSIMINIMAI

Dim. mjr. JUOZAS KRAKAUSKAS

13

Mane, kpt. J. Draugelį, Gruodį (jau senukas), ketvirto pavardės nebeatsimenu, išskyrė, kad nesusitiktume. Kur jie „gyveno" — aš nežinojau. Tardė du broliai. Jų „taktika" geresnė, kaip pirmojo — Lietuvoj.

Kelias savaites mėgino palaužti moraliai ir fiziniai. Pasodindavo ant taburetės ir sėdėk nuo vidurnakčio iki 6-7 val. ryto. „Pakalbina" valandą, kitą, o paskui, pasidėjęs galvą ant stalo, miega. Ką aš galėjau veikti? Kankiniesi.

Energijos papildymas ar jos palaikymas esti tada, kai yra siuntinys, o kai jo nėra, silpsti. Organizmas prie sunkių darbų vėl „svyruoja".

Abu „broliai" tardytojai ilgai bandė panaudoti mano alkį savo naudai. Apie 5-6 val. ryto atnešdavo lėkštę skanios, kvepiančios sriubos ir antrą patiekalą. Paimdavo šaukštą, pamaišydavo, pastumdavo į šalį, paragaudavo antrą patiekalą — irgi taip. Pažiūrėjęs į mane, prašnekėdavo: „Pasakysi visą teisybę ir pasirašysi ant protokolų — gausi valgyt iki sočiai". Nieko aš jam nesakydavau, tik pagalvodavau: „O kad tu pasiustum!" Tardytojas nepasiuto, bet aš dėkojau Dievui, kad man užteko kantrybės ir valios.

Kiekvieną kartą rašydavo protokolą, ant kurio reikėjo pasirašyti. Pasirašiau tik ant „autobiografinių" protokolų, o daugiau — niekur. Tiesa, „broliai" tardydavo pakaitom — mažiau nuvargdavo. Jų pasiaukojimas didėjo — išaiškinti būsimo sukilimo iniciatorius.

Kadangi aš ant protokolų (apklausos) nepasirašydavau, jie buvo beverčiai. „Broliai" rado išeitį: ant pirmo „brolio" apklausos protokolo vietoj manęs pasirašydavo antras „brolis". Taip tvirtino pirmasis antrojo protokolus ir atvirkščiai. Viskas buvo gerai ir teisėtai. Vėliau klausinėdavo rečiau — ieškojo „inkriminuojančios" medžiagos ir „rado" viename žmonos laiške sakinį: „Laukiu Tavęs sugrįžtant po mėlynu Lietuvos dangum". „Tai sukilimas tikrai rengiamas, bet kada?", spėliojo tardytojai. Rasti!

„Broliams" dar buvo vienas labai sunkus klausimas — o kas gi būsimo sukilimo vadas? Siūlė man (su kvepiančia ant stalo sriubos lėkšte). Aš pasakiau, kad aš nebaigęs sovietinės Karo akademijos, o jei būtų ir taip, tai reikėtų labai daug sunkvežimių šitiems distrofikams išvežti. Matyt, aš iš karto neatitikau „brolių" reikalavimų. (O galbūt pagalvojo — „Gerai prispausim — vadovaus!") Tardytojai visi buvo sadistai. Kaliniai „veteranai" girdėję, kaip tardytojas gyrėsi: „Kai gerai prispaudžiau, tai jis prisipažino, kad parašęs „Eugenijų Oneginą" (tada ką A. Puškinas parašė?)

Jaučiau, kad mano aniem trim bičiuliam irgi ne pyragai. Nuo „vadovavimo" Komijos kalinių sukilimui pavyko atsisakyti ir kpt. J. Draugeliui. Vadu padarė ūkininką Gruodį, matyt, privertė ar įkalbėjo, kaip mačiusį didįjį revoliucijos vadą. Kada atsirado „vadas", tai bus ir ateities veikos štabas, o visa kita eis kaip sviestu patepta.

Taip ir ėjo. Viskas baigta: apklausinėta, išnagrinėta. Kaltė nustatyta. Sukilimo organizatoriams — teismas, o tardytojams ir kitiems — šimtatūkstantinė premija.

1947 m. gruodžio 27 d. vyksta teismo procesas (lyg Nurnberge) su visais formalumais. Dalyvauja advokatas (nieks jo neprašė), gynėjas, kaltintojas.

„Teismas eina..."

Mes keturiese — kaltinamųjų suole. Salė tuščia. Prieš mus tarybinės teisės žinovai, teisėjai. Teismas bylą išnagrinėjo ir išėjo pasitarti. Sprendimas (kaltinimo akto nerašau, teismo sprendimą trumpinu) maždaug toks: „Grupė kalinių sudarė štabą, kuris vadovautų Komijos kalinių sukilimui. Tikslas: sukilusius kalinius per Ukrainą, Karpatus išvesti į nepriklausomą Europą (...) Organizuoto sukilimo vadovams Uchtos teismas skiria aukščiausią bausmę — mirties (sušaudant)".

Teismas dar sėdi ir tariasi, sėdim ir mes, pasmerktieji. Pagaliau pirmininkaujantis taiso padėtį: „Teismas nusprendė visiems keturiem mirties bausmę pakeisti į 25 metus lagerio ir 5 metus tremties, o J. Krakauskui vienerius metus drausmės lagerio. Pagrindas: str. 58a". Dabar aš pajutau psichinį smūgį (geriau pirmasis sprendimas). Buvau teistas 10 metų ir 5 metai tremties, prisidėjo 25 metai ir 5 metai tremties ir vienerius metus drausmės lagerio, 35 metus jau neištversiu, o dar 10 metų tremties.

Bet yra Jėga, kuri rūpinasi savo tvariniu. Iš teismo mane išgrūdo į drausmės lagerį, su anais vyrais iki šiol nebuvau susitikęs.

Nesusigaudžiau, kaip ilgai mane vežė. Dauguma miškai, kartais pasirodydavo sodybos, lyg kaimai. Pagaliau privažiavome didelę gyvenvietę (tarsi lietuviškas bažnytkaimis). Išgirdau kalbant sargybinius, kad tai Vitlosenai, o nuo čia iki drausmės lagerio — apie 3 km. Drausmės lageris, vietiniu terminu — „Kalnelis". Iš tikrųjų, tai lageris, kuris randasi ant aukšto akmens kalno.

„Kalnelio" gyvenvietė atrodė maždaug taip: aplinkui aukšta tvora, vidury — kieme 3 dideli barakai, po keletą šimtų „žmonių", sanitarinis punktas, virtuvė. Administracijos pastatas už tvoros. Nuvedė mane į vieną iš barakų ir pristatė tvarkdariui.

Šiame drausmės lagery surinktas tarybinis „elitas" tiek kalbos, tiek ir veiksmų, judesių atžvilgiu — recidivistai, žmogžudžiai, vagys ir kitokie niekšai — nužmoginti žmonės. Tokiem didvyriam kalinį, savo nelaimės draugą, pasmaugt, nudurt ar pakart, tai niekis. Čia mane apgyvendino, pagal teismo sprendimą, vieneriems metams.

Maitinimas prastas — dukart per dieną duoda labai skystos sriubos ir gabalėlį (300 g) pagal taisykles, šlapios ir neaiškios kilmės duonos. Pokary Sąjungoje ir lageriuose siautė badas, o su juo ir kitos nelaimės. To meto visiems kaliniams teko badaut ir daugelis, galvodamas apie savuosius ir Tėvynę, pasitraukdavo iš gyvenimo. Drausmės lagery ypač sunku. Čia ir kapinės buvo pavadintos „Savu noru mirusiems". Išsekę žmonės ilgai miršta. Tą pastebėjo ir čekistai. Žmogų jau skaito mirusiu, o šis po kiek laiko, dėl vidaus organų veiklos, ar oro pasikeitimo, jų nuostabai — vėl atmerkia akeles. Laidojant jau už tvoros, čekistai įtarė, kad toks „lavonas" dar gali pabėgti. Tai jau blogai.

Sumanė genialią išeitį: jei nusilpęs, nejuda ir nežiūri — tai dar nemiręs. Kad mirtis būtų garantuota ir numirėlis jau neatgytų — sovietiniu durtuvu perdurdavo krūtinę. Nė vienas neatsikėlė iš numirusių ir nepabėgo. Šią procedūrą vėliau patobulino — mirusiam plaktuku trenkdavo į kiaušą (galvą) — garantija irgi tikra. Paskutiniu metu elgėsi pagal „Vakarų" kultūrą, tikrino širdį, tikrino net su veidrodžiu ir jei „medikams" gyvybės ženklų nepasirodydavo, surašydavo mirties, o vėliau ir skrodimo aktą.

(Bus daugiau)

LIETUVIŲ TELKINIAI

ST. PETERSBURG, FL

VELYKOS LIETUVIŲ KLUBE

Velykų dieną svečiai rinkosi į Lietuvių klubą dalyvauti bendruose pietuose. Prie pavasariškai papuoštų stalų susėdo arti du šimtai svečių. Klubo pirmininkas Albinas Karnius pasveikino susirinkusius ir pakvietė Šv. Kazimiero misijos vadovą kun. Steponą Ropolą, OFM, sukalbėti maldą. Muz. Vytautui Kerbeliui vadovaujant, buvo sugiedota tradicinė „Linksma diena mums nušvito" giesmė. Sekė velykaičių rungtynės dėl stipriausio margučio. Laimėtoju tapo Antanas Gudonis; jam buvo įteiktas šampano butelis. Po pietų, programoje pasirodė dvi jaunosios apylinkės gyventojos — Rūta Dimaitė ir Diana Jonušaitė, padeklamuodamos tai dienai skirtus eilėraščius. „Velykų varpai" ir „Velykų rytas". Sudaryta komisija iš dailininkų M. Kuhlmanienės, A. Valienės ir Vlado Vaitiekūno vertino ir atrinko konkursui pateiktus margučius. Premijas laimėjo R. Bartuškienė, B. Mikalauskienė, D. Jonušaitė ir R. Dimaitė.

PASIKEITIMAS LB APYLINKĖS VALDYBOJE

L.B. St. Petersburgo apylinkės valdybos pirm. Klemui Jurgėlai staiga mirus, naująja pirmininke valdyba išrinko Vidą Meiluvienę, buvusią vicepirmininkę. Visi kiti valdybos nariai pasiliko savo pareigose. Naujajai pirmininkei linkime sėkmės.

PUIKUS KONCERTAS — VAKARAS

St. Petersburge, apart Lietuvių klubo choro, yra susiorganizavę dar du dainos vienetai, įdomiai pavadinti — Vyrų dainos vienetas ir Moterų dainos vienetas. Vienetams vadovauja muzikė Regina Ditkienė. Vyrai atlieka trankias, skambias ir gyvas dainas, moterys dainuoja labiau švelnius, melodingus, romantiškus kūrinius. Vienas ar kitas, kartais ir abu vienetai atlieka programas klubo ar atskirų organizacijų renginiuose. Balandžio 20 d. abu vienetai patys surengė koncertą — vakarą. Dalyvavo arti pusantro šimto asmenų, kurie gražiai papuoštoje salėje ne tik turėjo progos pasigrožėti gerai paruoštu koncertu, bet ir pasilinksminti prie įgrotos muzikos ir pašokti, skambant visiems pažįstamų melodijų garsams.

GRUPINĖ KELIONĖ Į LIETUVĄ

Romo Kalantos šaulių kuopa, vadovaujama Antano Gudonio, organizuoja grupinę kelionę į Lietuvą. Jau yra užsiregistravę daugiau 40 asmenų. Išvykstama liepos 8 dieną. Kelionė tęsis ištisą mėnesį. Pradžioje, Lietuvos šauliams padedant, planuojama 10 dienų nemokama kelionė autobusu po visas įdomesnes vietas Lietuvoje. Kelionė bus užbaigta Marijampolės apskrityje, Lietuvių klubo nario Augustino Paulionio ūkyje prie gražaus ežero, kur numatoma gegužinė su gausiu maistu, dainomis ir alaus statine. Kelionės metu, liepos 15 dieną, bus paminklo žuvusiems kariams ir partizanams atminti atidarymas ir atitinkamos iškilmės. Paminklo statymą organizavo ir aukas rinko St. Petersburgo Romo Kalantos šaulių kuopa, o ypač jos vadovas Antanas Gudonis. Norintieji vykti į Lietuvą dar turi progos prisijungti prie šios kelionės, susisiekiant su kelionės organizatorium Antanu Gudoniu.

ROMO KALANTOS MIRTIES METINĖS

Romo Kalantos šaulių kuopa, gegužės mėn. 21 d. Lietuvių klube rengia Romo Kalantos mirties metinių minėjimą. Paskaitą skaitys Antanas Jonaitis. Po paskaitos bus meninė programa. Tą pačią dieną, 1 val. p.p. Šv. Vardo bažnyčioje už Romo Kalantos sielą bus atnašaujamos šv. Mišios.

TREJOS MIRTYS

Kovo 31 — balandžio 12 d. laikotarpyje mirties angelas St. Petersburge padarė didelę spragą. Staigiomis mirtimis apylinkę apleido net trys dar pajėgūs ir darbštūs telkinio nariai. Kovo 31 d. mirė L.B. apylinkės pirmininkas Klemas Jurgėla. Jis priklausė daugeliui organizacijų ir devynerius metus vadovavo Lietuvių klubui. Balandžio 4 d. Belle Vista, gausiausiai lietuviais apgyventą vietovę, apleido Jonas Purtulis, aktyvus klubo narys, ilgametis choro dainininkas ir kitų organizacijų narys. Balandžio 12 d. netekome pareigingo Šv. Vardo bažnyčios zakristijono Jurgio Lašinsko. Visi jie po gedulingų pamaldų, gausiai dalyvaujant apylinkės lietuvių palydai, buvo palaidoti vietos kapinėse.

„AUDRA" TAMPA MOKYKLOJE

Tautinių šokių šokėjų grupė „Audra" balandžio 21 dieną atliko programą Tampa Palms pradžios mokykloje. Šioje mokykloje mokosi arti 1,300 mokinių. Dėka ten dirbančios lietuvaitės mokytojos Martha Hutchison-Šimkaitės, „Audra" jau antri metai yra kviečiama atlikti tautinių šokių programą. Atvažiavus į mokyklą, mokiniai, nešini lietuviškomis vėliavėlėmis, rinkosi į aikštę. Kai kurie dėvėjo popierines lietuviškų spalvų kepuraites. „Audra" šokėjai pašoko dzūkų polką, „Pradės aušrelė aušti" ir „Suktinį". Didžiausio dėmesio susilaukė šis šokis, nes jį pašokus, mokiniai ir mokytojai bei direktorius buvo pakviesti dar kartą pašokti kartu. „Suktinio" muzika buvo kartojama daug kartų ir vaikučiai vis prašė daugiau. Jie būtų aikštėje pasilikę visą popietę, bet atėjo laikas grįžti į klases. Užkandžių metu direktorius ir mokytojai dėkojo šokėjams už įdomią, jaunimo pamėgtą programą ir kvietė kitais metais vėl atvykti. Buvo tikrai malonu pabendrauti su jaunaisiais mokinukais, kurių dauguma ne tik išmoko „Suktinį", bet ir pasakyti — labas, sudie ir ačiū.

St. Petersburgo tautinių šokių šokėjų grupė „Audra" po pasirodymo Tampa Palms mokyklos mokiniams š.m. balandžio 21 d.

DAILININKO VLADO VAITIEKŪNO IŠLEISTUVĖS

St. Petersburgo ilgametis gyventojas, 89 metų dailininkas Vladas Vaitiekūnas, gegužės mėnesio pradžioje nuolatiniam gyvenimui išvyksta į Lietuvą. Jis gyvens Šiauliuose. Vaidintojų grupė „Žibintas" ta proga surengė jam atsisveikinimo popietę. Lietuvių klubo mažoje salėje susirinko arti aštuoniasdešimt Vaitiekūno draugų ir pažįstamų palinkėti jam geros kelionės ir dar darbingų metų Lietuvoje.

Vakaronei vadovavusi Dana Mažeikienė, eiliuotai pasveikinusi dalyvius, perskaitė Aleksо Zotovo eilėraštį „Apuokas" — prisiminimai iš jaunystės dienų tėviškėje, kas labai tiko šiam vakarui. Po to Vytautas Mažeika trumpai papasakojo dailininko biografiją — nuo jaunystės iki šių dienų. Remdamasis Stasio Tamulaičio rašiniu, apibūdino Vaitiekūno kūrybos bruožus ir baigė sveikinimais bei linkėjimais savo ir žmonos vardu. Toliau kalbėjo — Albinas Karnius, klubo pirmininkas, paminėdamas dailininko paramą klubui. Tautinės s-gos pirm. Juozas Šulaitis apgailestavo, kad praranda nuoširdų ir aktyvų narį. Linkėjo jam sveikatos ir daug kūrybingų metų, ALT'o vardu kalbėjo skyriaus pirm. Alfas Shukis. Buvęs klubo pirm. Mečys Šilkaitis sveikino Vladą pastebėdamas, kad tėvynę atgyjanti žemė, žaliuojantys miškai ir protėvių dvasia suteiks dailininkui naujų minčių, naujų polėkių kūryboje. „Žibinto" vardu Algis Ulbinas išreiškė padėką už paramą ruošiant dekoracijas „Žibinto" spektakliams. Po sveikinimų visi buvo pakviesti vaišintis daugelio moterų pagamintais ir suneštais skanumynais. O jų buvo daug ir įvairių. Po vaišių visi buvo pakviesti sudainuoti „Ilgiausių metų". Po to Vladas Vaitiekūnas nusistebėjęs, kad dar turįs tiek daug draugų ir pažįstamų, dėkojo visiems už atsilankymą, už išleistuves ir kvietė aplankyti jį Šiauliuose. Vakaronę baigiant, Algis Ulbinas dėkojo visiems, o ypač pagrindinėms rengėjoms: Danai Mažeikienei, Vandai Ulbinienei ir Aldonai Česnaitei. Tenka pastebėti, kad dailininkas Vladas Vaitiekūnas atrodo jaunatviškai, fiziškai stiprus, energingas ir guvus. Neabejoju, kad dar daug vasarų, dar daug metų jo laukia ateityje.

Mečys

WORCESTER, MA

MOTINOS DIENA

ALRK Moterų s-gos 5-ta kuopa gegužės 14 d. šventė Motinos dieną. Organizuotai, su kuopos vėliava (dauguma pasipuošusios tautiniais drabužiais), 10 val. ryto įžygiavome į Šv. Kazimiero bažnyčią, chorui giedant „Sveika, Marija, Motina Dievo". Už gyvas ir mirusias motinas šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė klebonas kun. Vincentas Parulis, MIC. Per Mišias įspūdingai giedojo parapijos choras, vadovaujamas vargonininkės Onos Valinskienės.

Motinos diena — kuopos tradicinė šventė, švenčiama nuo pat įsisteigimo. Tikime, kad ji bus tęsiama dar daugelį metų, nes gyvuos ir ALRK Moterų s-ga, nepaisant, kad jos steigėjos ir pirmosios veikėjos jau beveik visos iškeliavo į Amžinojo Tėvo namus, iš kur žvelgia į mus, žygiuojančias po ALRK Moterų s-gos vėliava, Dievo Motinos Marijos globojamos.

ŠVĘSIME SUKAKTĮ

Š.m. spalio 1 d. švęsime ALRK Moterų s-gos įsteigimo 80 metų sukaktį. Ši sukaktis sujėjo pernai, bet dėl daugybės renginių, o ypač Šv. Kazimiero parapijos 100 metų įsteigimo sukakties minėjimo, savo sukakties šventę nukėlėme į š.m. spalio 1 d. Iškilmės Maironio parke vyks 1 v. p.p. Programoje — minėjimas, meninė programa ir pietūs, kuriuos paruoš pačios kuopos narės. Prašome pasižymėti šį renginį savo kalendoriuose. Ypač prašome visas vietos organizacijas tą dieną nerengti kitų renginių.

J. M.

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komercinės siuntos pagal susitarimą.
Dokumentus, įgaliojimus notarizuojam veltui.
MAISTO SIUNTINIAI nuo $29.- iki $98.-
Aukštos kokybės maisto produktai
Du patys populiariausi, tai šventinis už **$39.-** ir 55 **svarų** įvairaus maisto už **$98.-**

$39.- kava tirpi, kava malta, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, vaisių koncentratas, sausainiai, alicjus, mėsos konservai, aspirinas, multivitaminai.

$98.- dešra (rūkyta), mėsos konservai, šprotai, vaisių koncentratas, margarinas, alicjus, sūris, sausainiai, vitaminizuota arbata (tirpi), kakava tirpi, kava malta, kakava, cukrus, kruopos (ryžiai), makaronai, razinos, majonezas, riešutai (išlukštenti), konservuoti žirneliai, konservuoti agurkai, šokoladas, aspirinas, multivitaminai. 55 **svarai** arba 25 kg.

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.
Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.
Dirbame nuo 1987 m.
TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Atlanta
IMPORT-EXPORT Inc.
GREITAI
SAUGIAI
IR LAIKU
PRISTATOME SIUNTINIUS
LIETUVOJE, LATVIJOJE,
ESTIJOJE, RUSIJOJE,
UKRAINOJE IR BALTARUSIJOJE
2719 West 71 Street,
Chicago, IL 60629
(800)775-SEND
(312)434-2121

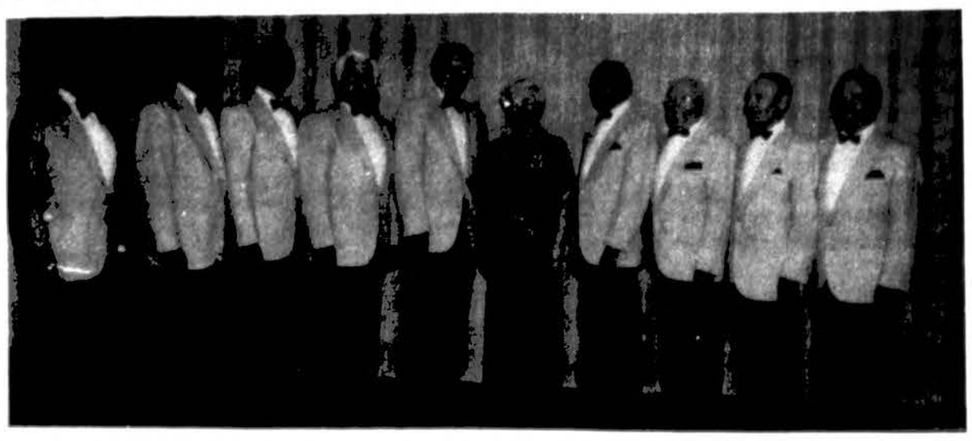

St. Petersburgo Vyrų dainos vienetas. Iš k. Stasys Citvaras, Aleksas Kusinskis, Leonas Sodeika, dr. kun. Eugenijus Gerulis, Juozas Staréнas, vieneto vadovė muz. Regina Ditkienė, Petras Vasiliauskas, Antanas Kovera, Pranas Petraitis ir Algis Ulbinas.

Nuotr. Vytauto Mažeikos

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

OAK LAWN REALTY
6253 W. 95 St.
Oak Lawn, IL 60453
BALYS BUDRAITIS
Patarnauja įvairių nuosavybių pirkime bei pardavime, mieste ir priemiesčiuose. Suinteresuoti skambinkite:
BUDRAIČIUI
Bus. 708-499-7000 Res. 312-778-3971
Fax. 708-499-7006 Pager 312-308-0307

McHenry, 90 min. į šiaurės vakarus nuo Chicagos parduodama vasarvietė saloje; 53 pėdos pakrantės; ramu; 30 pėdų lieptas; namas didelis, 3 mieg., 1½ vonios kamb.; rytų pusėj virtuvė, vakarų pusėj atvira veranda; 20 pėdų pantoninis laivelis. **$149,900. Kreiptis 312-751-1363. Kalbėti angliškai.**

MISCELLANEOUS

ELEKTROS ĮVEDIMAI — PATAISYMAI
Turiu Chicagos miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai; garantuotai ir sąžiningai.
312-779-3313
KLAUDIJUS PUMPUTIS

10%—20%—30% pigiau mokėsit pas mus už apdraudą nuo ugnies, taip pat ir už automobilio draudimą.
FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Street
Tel. (708) 424-8654
(312) 581-8654

J K S CONSTRUCTION
„Shingle" stogai ir visų rūšių apkalimai (siding): medžio, aluminiaus ir kt. Turiu darbo draudimą. **R. Jankauskas, tel. 708-969-2658.**

HERBALIFE
Tai gera priemonė išvalyti organizmą nuo šlakų, sureguliuoti kraujo spaudimą, sumažinti svorį, nervinę įtampą. Vėl būsite energingas ir žvalus!
Tel.: 1(718) 847-7452

TAISOME
SKALBIMO IR DŽIOVINIMO MAŠINAS, ŠALDYTUVUS, ŠILDYMO SISTEMAS, VIRYKLAS, ORO VĖSINTUVUS.
H. Dečkys
Tel. 585-6624

REAL ESTATE

GREIT PARDUODA
RE/MAX REALTORS
(312) 586-5959
(708) 425-7161
RIMAS L. STANKUS
- Perkant ar parduodant
- Greitas ir sąžiningas patarnavimas
- MLS kompiuteriuje FAX pagalba
- Nuosavybių įkainavimas veltui
- Perkame ir parduodame namus
- Apartmentus ir žemę
- Pensininkams nuolaida

FOR RENT

CAPE COD, HYANNIS
Išnuomojamas didelis butas vasarai; 3 mieg., virtuvė. Netoli jūros. **Kreiptis: 508-771-5050**

IEŠKO BUTO

4-rių asmenų šeima ieško buto Marquette ar Brighton Parko apylinkėse. **Tel.: 312-434-2358**

HELP WANTED

Restoranui „Neringa" reikalingi virtuvės darbininkai. Skambinti: **312-476-9026**

IEŠKO DARBO

Moteris iš Lietuvos ieško darbo. Skambinti:
tel. **(609) 654-2...7**

FOR SALE

Parduodami gerai išlaikyti salono ir kt. baldai ir 1989 Pontiac Boneville auto, už žemą kainą. Skambinti Jonui: **708-499-1595.**

SVEIKINAME
Dail. DANGUOLĘ JURGUTIENĘ
jos parodos atidarymo proga
š.m. gegužės 27 d.. šeštadienį, 4:30 val. p.p.
Anapilio parodų salėje
494 Isabella Ave.
Mississauga, Ont
Canada
Geriausios sekmės kūrybiniam darbe!
Kęstutis ir dr. Stefania Miškiniai

What Does It Really Mean To Be Lithuanian?
What Is The Importance of Heritage?
Wouldn't You Like To Know?

Wouldn't you like to read the book that is being called "The Most Important Book of the Century"? Your Inheritance: The Best Kept Secret In The World (Your Hidden Heritage), is highly endorsed by several famous people. This book, in an exciting and easy-to-understand fashion, deals with the most hidden history of the ancient ancestors of the Lithuanians (and other European peoples)--the Scythians. Firmly documented, this book skillfully combines ancient and modern history, archaeology, anthropology, Bible history and prophecy, philology and philosophy into one easy-to-read, fascinating volume of unparalleled scholarship and insight. Gain an appreciation for your heritage you never dreamed of. Gain a new perspective on life. 247 pages, 200+ pictures (including coat of arms), 12.00 postpaid donation.

Wouldn't you like to have a beautiful children's story book free of all humanist propaganda? Search no longer. The Lost Little Princess is already being carried by select bookstores in the US, Canada and England. Beautifully illustrated, charming and moving story to be appreciated by all ages; Classic Fairy Tale flavor. 8 1/2 x 11 book, attractive and durable cover. 10.00 postpaid. donation.

Are you concerned with what is going on in America? Do you feel our liberties are in jeapordy? Send SASE for free flier on extremely important information vital to American freedom.

Robert Alan Balaicius, Sacred Truth Ministries
P.O. Box 18, Mountain City, TN 37683

LAIŠKAI

PRAŠOVĖ PRO ŠALĮ

Gerbiu Aureliją Balašaitienę ir mielai skaitau jos straipsnius. Tačiau šios autorės balandžio 27 d. straipsnis „Vardų ir pavardžių problema" prašovė pro šalį.

Šiame straipsnyje ji su kritika ir pasipiktinimu duoda vienos, neseniai Lietuvoje išleistos, knygos recenziją, tarytum nesuprasdama, kas tai per knyga. Ji kalba apie „Lietuvos albumą", kuris pirmą kartą išėjo tuoj po nepriklausomybės paskelbimo 1918 (o gal 1919 m., nesu tikras) metais ir kuris 1990 metais buvo fotografiniu būdu perspausdintas, lyg apie kažkokią „pabaisą". Prisikabinti prie istorinės knygos, kad joje rašoma „pirmas Lietuvos atstovas Latviuose ir Estuose" ir t.t., yra tas pat, kaip kritikuoti jog neseniai perspausdintame Vilčinsko Vilniaus albume nėra televizijos bokšto, ar kad Martyno Mažvydo katekizme rašoma „bralei ir seseris".

Valentinas Ramonis
Lemont, IL

PER MAŽAI INFORMACIJOS

Daug kartų girdim apie „Neringos" stovyklą, kuri yra Vermont valstijoje. Gaila, kad apie ją mažai rašoma. Kada prasideda registracija? Kuomet „Neringoje" vyksta stovyklos? Kada stovykla nekalbantiems lietuviškai? Rytiniai Amerikos pakraščiai daug kam įdomūs, tai ir pastovyklauti ten norėtume.

Labai pageidautume, kad apie „Neringą" būtų tiek rašoma, kiek apie Dainavos stovyklavietę.

K. Kaffenberger
Bloomfield Hills, MI

KARO PABAIGOS SUKAKTIS IR PRISIMINIMAI

Karo pabaigos 50 metų sukakties minėjimai priminė ir man anas dienas Austrijoje, t.y. Lustenau prie Šveicarijos sienos (netoli Bregenz), kur mėnesį išbuvau uždarytas labai kietoje darbų stovykloje, nes vokiečių gestapas įtarė, kad norėjau Didįjį Penktadienį pabėgti į Šveicariją.

Baigiantis karo dienoms, Bregenzą jau užimant prancūzų kariuomenei, staiga iš Šveicarijos atvykusių Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovų buvau surastas stovykloje ir paskirtas Tarptautinio Raudonojo Kryžiaus atstovu šioje stovykloje, kur buvo suvežti žmonės iš Rusijos, Lenkijos ir iš kitur darbams. Viršininkavau apie savaitę, o tada pareigas perėmė prancūzas. Lietuviai, Alfonso Kairelio pastangomis, nes jis dar prieš 1939 m. Prancūzijoje studijavo tarptautinę teisę (1941-1944 m. Vilniuje buvo taikos teisėjas) ir mokėjo prancūziškai, buvo gautas leidimas persikelti į kitą stovyklą. Čia persikėlė žmonės, kurie nenorėjo grįžti į Sovietų Sąjungą: lietuviai, latviai, keli estai, čekai, vengrai ir šiek tiek lenkų — iš viso apie 800 žmonių.

Lietuviai tuoj susirūpino pradėti leisti stovyklos laikraštį, žinoma, rotatoriumi spausdintą. Labiausiai norėjome sugriauti lenkų teigimus, kad „retas lietuvis moka skaityti".

Didžiausias mūsų laimėjimas buvo, kad sugebėjome vokiškoje spaustuvėje išleisti dail. Telesforo Valiaus medžio raižinių rinkinį (apie 1,000 egz. tiražu). Tai buvo pirmoji knyga, lietuvių pabėgėlių išleista prancūzų zonoje.

Antanas Mažiulis
Boston, MA

UŽTARIMAI

„Draugo" (Nr. 89) laiškų skyriuje J. Vitėnui nepatiko V. Šliūpo pareikštas tiesos žodis Lietuvos komunistus pavadinus „kurmiais".

Lietuvos komunistų partija anuomet turėjo daugiau kaip 200,000 narių. Jei jie būtų pasisakę prieš Lietuvos nepriklausomybę 1990 metais, Maskvai būtų buvę daug lengviau — su jų pagalba — užgniaužti laisvės judėjimą. Tačiau Lietuvos komunistų partijos nariai beveik vieningai atsiskyrė nuo Maskvos, rėmė Lietuvos laisvės reikalą ir daugelis pasirašė nepriklausomybės atstatymo aktą. Jų tarpe ir prez. Algirdas Brazauskas.

Visiems žinoma, kad sovietinė komunistų partija tik įsakinėjo okupuotų kraštų komunistams ir neleido niekam pareikšti savo balso. Niekas net neišdrįso to balso pareikšti. Kodėl tie „patriotiški" Lietuvos komunistai nepareikalavo savo tautai nepriklausomybės anksčiau? Visi jie sąžiningai dirbo Maskvai ir griovė savo tėvynę.

Bet kuomet pajuto, kad jų „laivas skęsta", tai visi paspruko ir dauguma įsijungė į Sąjūdį, pareikšdami, kad ir jie kovoja už Lietuvos nepriklausomybę. Ar tai nebuvo komunistų tikslas griauti Sąjūdį iš vidaus?

Antanas Marma
Chicago, IL

PRADŽIUGINO GEROSIOS ŠIRDYS

Šių metų balandžio 15 d. Alytaus Specializuotus kūdikių namus pasiekė siuntinys iš JAV. Mūsų auklėtiniams jį atsiuntė Albina ir Antanas Paliuliai šv. Velykų proga. Vaikučiai džiaugėsi naujais žaislais, drabužiais ir vaišėmis, kurios labai tiko švenčiniam stalui.

Mūsų kūdikių namuose šiuo metu auga 98 vaikai. Pusė iš jų yra su negalia. Visiems jiems reikalingas ypatingas dėmesys, gera priežiūra, o ypač tiems, kurie turi negalią. Mes labai džiaugiamės, kad yra žmonių, norinčių nors kiek palengvinti šių vaikučių dalią, praskaidrinti jų nuotaikas, pradžiuginti širdeles.

Alvydas Vitkauskas
Specializuotų kūdikių namų vyr. gydytojas

NUOTAIKOS LIETUVOJE

Laiške iš Lietuvos tarp kitko rašoma: „Turiu pasakyti, kad mūsų valdžia visi skundžiasi, bet ir opozicija neparodo savo gerosios pusės".

Manau, kad tai yra „dvaro baudžiauninko" galvosena. Taip — dabar blogai, bet ką darysi. Supykinai dvaro urėdą, tai nei sklypelio daržovėms pasisėti neduos". Tai tokios nuotaikos dabar Lietuvoje.

Manau, kad tai per 50 metų okupacijos pasekmė. Buvo nuolat kalama į galvą, kad tik partija viską gerai daro ir nevalia kitaip galvoti. Tą parodė ir balsavimai Lietuvoje per savivaldybių rinkimus. Daugiau kaip pusė turinčių teisę balsuoti žmonių nedalyvavo rinkimuose. Skundžiasi, kad blogai, bet pasisakyti nedrįsta.

Kaip gaila, kad Lietuvoje žmonės dar nesinaudoja ta demokratijos teise: nušalinti blogus ir išsirinkti geresnius. Gal ir ne veltui Mozė žydus vedžiojo po tyrus 40 metų. Vergijoj gimę, nemokės laisvėje gyventi.

Ignas Petrauskas
Chicago, IL

• **Jeigu „Draugas"** į namus, tai gali būti ramus.

• **Iowa įsijungė** į JAV kaip 29-toji valstija 1846 m. gruodžio 28 d.

Lietuvių stovyklos Kemptene, Vokietijoje, gimnazijos 1946-1947 m. aštuntoji klasė šaltose barako patalpose su pirštinėmis ir apsiaustais. Iš kairės I eil. Vincas Prigačiauskas, Regina Klimaitė, Juozas Bendoraitis; II eil.: Bronius Juodelis, Juozas Murauskas, Ričardas Ringys, Vladas Eizinas; III eil.: Vladas Muchlia-Miklius, Algimantas Šlepetys, Jonas Pabedinskas ir Vladas Gylys.
Nuotr. **Kazio Daugėlos**

NUTOLUSIŲ DIENŲ PRISIMINIMAI

Bronius Juodelis — mano klasės mokinys

KAZYS DAUGĖLA

Savo pašto dėžutėje radau mažą ryšulėlį aplipdytą įvairiais juoliejiniais Lietuvos ženklais. Siuntinėlyje rasta 188 puslapių mažo formato knygutė, mane didžiai nudžiugino. Joje, mano buvęs Kempteno stovyklos gimnazijos mokinys, „aštuntokas" Bronius Juodelis, pasakoja apie savo pasitraukimą iš Lietuvos artėjant bolševikams, apie savo „Kelionę į nežinią".

Mano sūnėnas, knygos siuntėjas, įdėtame raštelyje rašo: „Dėde, žvilgterėk į knygos 94-tą puslapį! Skaičiau, kad gimnazijoje dėstydamas anglų kalbą, naudojai amerikiečių laikraščių ir žurnalų iškarpas?"

Ši pastaba nukėlė mane į stovyklinio gyvenimo laikotarpį Vokietijoje, į Kempteno senuosius kareivinių barakus, kuriuose ketverius metus vargo 1,100 lietuvių, ne savo noru apleidę tėviškes.

Ten turėjome gimnaziją. Joje aš dėsčiau anglų kalbą. Mokytojavimas nebuvo mano profesija, bet stovyklinėse sąlygose turėjome kaip nors sulipdyti mokytojų tarybą. To darbo griebėsi ne tik kvalifikuoti pedagogai bet ir dėstytojai, kurie sugebėjo pagal nustatytas Švietimo valdybos programas, teikti mokiniams žinias. Žinojome, kad karui pasibaigus, anglų kalba dominuos pasaulyje.

Aš pats, įrikiuotas į aukštesniųjų klasių mokytojus, lankiau anglų kalbos kursus pas vokiečius ir stovykloje savo žiniomis dalinausi su gimnazijos mokiniais ir keliomis suaugusiųjų grupėmis.

Dėstydamas anglų kalbą jaučiausi šiek, tiek „gudresnis" už kitus. Šiaulių gimnazijoje, kurią baigiau prieš karą, anglų kalbą (taipogi rusų ir lotynų) 1923-1937 metais dėstė Anatolijus Herlitas, gabus ir didžiai taktiškas pedagogas. Jo parašyto anglų kalbos kurso vadovėlio vieną egzempliorių kažkas atsivežė į Kempteną. Iš jo 1945 m. Kemptene ant pigaus laikraštinio popieriaus buvo atspausdinta sutrumpinta 85 puslapių „Anglų kalbos vadovėlio" laida. Knyga buvo paskirstyta į 38 pamokas, kuriose tilpo enciklopedinis gramatikos, žodyno, vertimų tekstų, pasakojimų ir poezijos rinkinys.

Mano pramoktos anglų kalbos žodžių ištarimas skyrėsi nuo gyvos kalbos, bet su gramatika „kankinau" savo mokinius iki smulkmenų. Plėsdami žodyną lipdėme sakinius su įvairiausiom veiksmažodžių nuosakom, kurias, kaip vėliau sužinojau, mano mokiniai laisvai naudojo atsiradę Amerikoje.

Bronių Juodelį po 45 metų prisimenu dvejose aplinkybėse: kuklų, nesistengiantį tarp kitų aštuntokų atkreipti į save dėmesį. Šalantį gimnazijos barako klasėje įvilktą į UNRRA'os apsiaustą prie užšalusių langų ir rašalinių. Kitokį Juodelį matau tarp skautų, kur jau 1945 m. gruodžio 22 d. įsisteigė skautų tuntas.

1947 birželio 22 d. skautai stovyklos kieme pastatė beržinį partizanų kryžių, prie kurio vyko skautų organizuojami minėjimai. Čia jau matau Juodelį vyresnio skauto uniforma, tvarkantį iškilmes, o ant vainiko, padėto prie kryžiaus, skaitome: „Kritusiems idėjos broliams ir sesėms. Kempteno skautai".

1948 m. sausio 8 d. stovyklos laikraštėlyje „Dienos naujienos" skaitome, kad skautų eilėse daug dirba pietų rajono vyr. sktn. V. Augulis ir vyr. skltn. B. Juodelis. Tų pačių stovyklos „Dienos naujienų" 1105 numeryje (tiek jų jau buvo išleista) 1949 m. sausio 25 d. skaitau: „tik ką pasirodžiusį skautų leidinį 'Baltijos bangą' redagavo vytis — vyr. sklt. Br. Juodelis".

1949 m. kovo mėn. su šeima išplaukiau į Ameriką. Kempteno stovykla tuštėjo, niekas negalvojo apie sugrįžimą į Lietuvą. Amerikos lietuvių spaudoje rinkau žinias apie buvusius Kempteno gimnazijos mokytojus ir mokinius; kur jie gyvena ir ką veikia?

Iš mokytojų gražiausiai „pražydo" Kempteną apleidęs jaunas, žvalus, logiškai protaująs Vytautas Volertas. Jo visuomeninį darbą Amerikos lietuvių bendruomenėje visi vertina. Daugialypių gabumų asmuo, sugebąs suderinti matematiko profesiją su rašytojo talentu, praturtindamas spaudą originalaus žurnalizmo straipsniais. Spaudoje pasirodo ir kiti buvusieji Kempteno stovyklos mokytojai: rašytojai — A. Šešplaukis-Tyruolis, A. Radžius, A. Kairys, žurnalistas C. Surdokas. Ankstyvai miręs politinių rezoliucijų autorius L. Valiukas ir visų gerbiamas prof. S. Kolupaila.

Iš jaunesnės kartos mano buvusių mokinių emigracinia-me gyvenime nepražuvo Bronius Juodelis. Jo visuomenine veikla, pradedant nuo anksty viausių skautavimo dienų, tokia plačiašakė, straipsnyje jos neįmanoma išvardinti. Jo biografinė „Kelionė į nežinią" aprašo vienišo jaunuolio gyvenimo kelią per pačius sunkiausius karo ir pokario metus iki įsikūrimo Amerikoje. Veržlumas su darbštumu ir ambicija su sugebėjimais lydėjo jį per daugelį metų. Pensininko poilsis? Atrodo, kad šis terminas Broniui Juodeliui nepažįstamas ir nepriimtinas.

„Kelionę į nežinią" — lengvai skaitomas tekstas su pasikalbėjimais, datomis, pavardėmis, organizacijų veiklos aprašymu, geografiniais vietovių pavadinimais nuo pasitraukimo iš Lietuvos iki įsikūrimo Amerikoje.

Šį leidinį patartina įsigyti, ar įsigijus padovanoti bet kurio amžiaus skaitytojui. Ypač, kad knygą galima gauti „Draugo" administracijoje tik už penkis dolerius ir pašto išlaidas.

Regina Švobienė, „Valstiečių laikraščio" labdaros fondo „Kaimo vaikai" pirm. konferencijoje apie pagalbą Lietuvai skaitė paskaitą „Žvilgsnis iš Lietuvos".
Nuotr. **G. Valentukonio**

POKARIO LIETUVIŠKAM ŠVIETIMUI 50 METŲ

Abituriento atsiminimai

Šiais metais, minint 45 metų lietuviškojo švietimo sukaktį Amerikoje (J. Kavaliūnas: „Garbinga lietuviškojo švietimo sukaktis" — Pasaulio lietuvis, 1995 m. gegužės mėn.), verta prisiminti ir pokario lietuviškąjį švietimą už Lietuvos ribų, prasidėjusį 1945 metais Vokietijoje nuo komunistinio teroro pabėgusių lietuvių stovyklose.

Tose stovyklose Vokietijoje amerikiečių, anglų ir prancūzų zonose prieš 50 metų susirinko 9,165 mokiniai į lietuviškų mokyklų klases. Tos klasės, pradžios mokyklos ir gimnazijos steigėsi daugumoje apleistuose kareivinių barakuose, kiaurais langais, be mokyklinių suolų ir rašomų lentų, be vadovėlių, skaitinių, be kitų mokyklos priemonių, tačiau su dideliu mokytojų ir mokinių entuziazmu prasmingai tęsti mokyklinius metus, nebaigtas klases, belaukiant sugrįžimo į Lietuvoje likusias mokyklas.

Karo išblaškyti Vokietijoje bei Austrijoje, ne visi iš Lietuvos pasitraukę moksleiviai 1945 m. sugrįžo į Vokietijos lagerių gimnazijas ar mokyklas. Kai kurie liko amžiams ilsėtis Berlyno ar Drezdeno griuvėsiuose. Į gimnazijos pirmąją abiturientų laidą 1945-1946 metais nespėjo įstoti Lietuvos gimnazijų septintokai, buvę Plechavičiaus karo mokyklos kariūnai, vokiečių suimti Marijampolėje, aprengti Luftvafės uniformomis, pakliuvę į anglų ar amerikiečių belaisvių stovyklas, tik vėliau iš jų išėję.

Karui pasibaigus Austrijoje, ir tik 1946 m. pradžioje persikėlus į Vokietiją, ir šių eilučių autoriui teko mokytis jau antroje abiturientų laidoje 1946-1947 metais Kempteno lietuvių stovyklos gimnazijoje.

Mūsų gimnazijos pastatas buvo lentinis barakas, buvę sandėliai senose vokiečių kareivinėse. Barakas buvo nešildomas. Žiemą klasėse stovėjo skardiniai pečiukai, bet jų menka šiluma lengvai „nutekėjo" per plonas barako lentų sienas. Per pamokas sėdėjome su paltais ir pirštinėmis, rašant vieną nusiimdami nuo dešinės rankos. O rašyti reikėjo daug. Neturint vadovėlių, mokytojai diktavo, o mes vedėme storus užrašus. Nepatogios sąlygos mums netrukdė baigti gimnazijos aštuntą klasę ir po to „belstis" į vokiečių universitetus.

Po 50 metų Vokietijos lietuviškų gimnazijų pirmos ir antros laikos abiturientai šiandien jau žilagalviai pensininkai. Vieni profesoriai su doktoratais kiti profesionalai su magistrais ar bakalaurais. Treti pasirinkę paprastesnes verslo šakas. O buvę mūsų mokytojai jau tikri lietuviškos veiklos bei kultūrinio gyvenimo veteranai, su kaupu atidavę duoklę lietuvybės išlaikymui išeivijoje per 50 metų.

Šių dienų lituanistinių mokyklų mokiniai ir mokytojai vargiai begali išgyventi anų prieš 50 metų buvusių, dienų entuziazmą ir džiaugsmą, nors ir vargingoje lietuviškos mokyklos klasėje, kurį tuo metu skleidė lietuviškasis švietimas.

Bronius Juodelis

„DRAUGO" RĖMĖJAI

Aukos siunčiant laikraščio prenumeratą.

55.00 dol. Stasys Jokubauskas, Palos Hills, IL; Zigmas Navickas, Chicago, IL; Violeta Aviza, Lake Forest, IL;

50.00 dol. Cesare Ugianskis, Sherman Oaks, CA;

45.00 dol. Algirdas Brazis, Palos Heights, IL;

35.00 dol. Jonas Miežinskas, Hot Springs, AR;

30.00 dol. Ignas Ruginis, Cicero, IL; dr. Jonas Stankaitis, Chesterland, OH; Bronė Juozapavicius, St. Pete Beach, FL;

25.76 dol. Leonas ir Laima Bildušas, Raleigh, NC;

25.00 dol. Aloyzas Eiva, Chicago, IL; kun. A. Valiuška, Vista, CA; Antanas Matulionis, Plattsburgh, NY; Elena Jeneckas, Warren, MI; Ona Skardis, Euclid, OH; Algirdas V. Dapkus, Wheaton, IL; Alius Austras, Braintree, MA; Zenonas Petreikis, Oak Lawn, IL; Bronė Mataitis, Crystal Lake, IL; Margarita Valiukas, Hemet, CA; Petrė Kasparavičiutė, St. Petersburg, FL; J. Kudirka, Bethany Beach, DE; Vacys Scerba, Chicago, IL; E.M. Valiukėnas, Chicago, IL; Elena Pagirys, Hollywood, FL; A. V. Marchertas, Downers Grove, IL; Joseph Kucinskas, Dowagiac, MI; Joseph J. Rakstis, Seminole, FL;

21.25 dol. M. Vaitkus, Belleville, IL;

20.00 dol. Liuda Velunas, Chicago, IL; S. Damasauskas, Omaha, NE; Anelė ir Vladas Barkauskas, Pt. Pleasant, NJ; Marija Biržiškaitė-Žymantienė, Los Angeles, CA; Kazys Gricius, Amherst, MA;

17.00 dol. Ona Steponėnas, Omaha, NE;

10.00 dol. Elena Jurkynas, St. Pete Beach, FL; Petras Stonys, Thunder Bay, Ont., Kanada; Jonas Mikelėnas, Berwyn, IL; Juozas Žilionis, North Olmsted, OH; St. Ilginienė, Oak Lawn, IL; Valerijonas Untulis, Skuodo rajonas, Lietuva; Anna Navickas, Chicago, IL; Alfonsas Lauras, South Pasadena, FL; Ona Venčkauskas, Brockton, MA; Česlovas Anužis, Detroit, MI; St. Dabkus, Toronto, Ont., Kanada; B. Jaselskis, Evanston, IL; Irena Ulpaitė, Dorchester, MA; J. Jurkūnas, Beverly Shores, IL.

Dėkui už paramą! Ji labai reikalinga ir įvertinama!

A.†A.
JONUI GRIGALIŪNUI

mirus Argentinoje, jo dukrai mūsų mielai draugei, ELENUTEI, žentui JUOZUI ZUBRICKAMS, anūkams RITAI ir EDŽIUI, bei kitiems artimiesiems reiškiame gilią ir nuoširdžią užuojautą.

P. B. Andrašiūnai
E. V. Artmonai
B. J. Kedaičiai
A. A. Lee
L. J. Miežinskai
R. N. Sabaliūnai
S. Smaižienė
L. F. Žeruoliai

Hot Springs, Ark.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

Ar pažįstate kun. Algirdą Palioką, SJ, Palaimintojo Jurgio Matulaičio misijos Lemonte kapelioną? Jeigu tik iš matymo, jeigu tik prie altoriaus, tai gera proga arčiau susipažinti Pasaulio lietuvių centro renginių komiteto ruošiamuose pietuose sekmadienį, gegužės 28 d., 12 val., PLC. O tie, kurie kun. Algirdą jau turėjo progos asmeniškai sutikti, žino, kad tai labai maloni asmenybė ir todėl tikrai nepraleis progos su juo pabendrauti šį sekmadienį. **Raginame paskubėti ir užsisakyti stalus ar pavienes vietas** (pavėlavusiems gali vietų pritrūkti) pas Aldoną Palekienę 708-448-7436 arba pas Vilę Marchertienę 708-985-7216.

Suvalkiečių draugijos Čikagoje pusmetinis narių susirinkimas bus gegužės 26 d., penktadienį, 1 val. popiet, Z. Kojak svetainėje, 4500 S. Talman Ave., Chicago. Visi prašome dalyvauti ir aptarti artėjančios gegužinės reikalus.

Zenonas Petkus, Park Ridge, IL, siųsdamas dviejų „Draugo" prenumeratų pratęsimo mokestį, dar pridėjo 110 dol. Vienintelio lietuviško dienraščio užsienyje ateitis priklauso nuo jo skaitytojų ir rėmėjų paramos, be kurios jis negalėtų būti leidžiamas. Esame labai dėkingi už dosnią pagalbą, suteikiančią daugiau vilčių laikraščio išlaikymui.

Šios savaitės ketvirtadienį, gegužės 25 d. yra Kristaus Žengimo į dangų šventė, Šeštinės. Tai yra privaloma šventė ir visi katalikai turi dalyvauti šv. Mišiose.

Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje Šeštinėse, gegužės 25 d., šv. Mišios bus aukojamos lietuviškai 9 val. ryte ir 7 val. vakare.

Laura Ragaitė ir Albertas Valavičiai, gyv. Itasca, IL, š.m. gegužės 5 d. susilaukė pirmgimės dukrelės — Alexos Sofijos. Anūkėle džiaugiasi močiutė Bronė Valavičienė, seneliai Praurimė ir dr. Leonidas Ragai, o proanūkė — Sofija Ragauskienė.

Aldona Šmulkštienė, taip išsamiai aprašiusi „Pagalba Lietuvai" konferenciją net per kelis „Draugo" numerius, prašo patikslinti šeštadienio laidoje (gegužės 20 d.) pasitaikiusią klaidą. Paskutiniame paragrafe vietoje minimos Gražinos Landsbergienės, turėjo būti **Teresė Landsbergienė** iš Washington, DC.

Šv. Antano parapijoje, Cicero, IL, lietuviškos Mišios Šeštinių (Kristaus Dangun Žengimo) šventei, šį ketvirtadienį, gegužės 25 d., bus 9:30 val. ryto. Angliškos Mišios — 8 val. ryto ir 6:30 vakare. Ispaniškai — išvakarėse trečiadienį 6:30 val. vakaro.

Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse Mirusiųjų prisiminimo — Kapų puošimo diena bus švenčiama pirmadienį, gegužės 29 dieną. Šv. Mišios bus aukojamos atvirame ore prieš kapinių administracijos pastatą. Mišias 10 val. ryto aukos Marijonų vienuolijos provincijolas kun. Donald Petraitis, MIC, ir Šv. Kazimiero kapinių direktorius, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos klebonas kun. Jonas Kuzinskas.

Po Mišių prie kapinių Steigėjų paminklo vyks visuomeniškos mirusiųjų prisiminimo iškilmės, daugelį metų pravedamos Bendruomenės pasauliečių komiteto ir Sklypų savininkų draugijos, garbės sargyboje dalyvaujant šauliams ir ramovėnams. Programą praves Stasys Valinskas. Čia religinei daliai vadovaus kun. Jonas Kuzinskas, Bendruomenės pasauliečių vardu kalbės Algis Regis. Prie Steigėjų paminklo bus padėtas vainikas, pagerbiant visus šiose kapinėse besiilsinčius, uždegta žvakė — prisimenant viso pasaulio kapinynuose amžiną poilsį radusius tautiečius. Mirusiųjų pagerbimas bus baigtas Lietuvos himnu ir giesme „Marija, Marija". Visuomenė kviečiama dalyvauti šv. Mišiose, visuomeniškame susitelkime prie Steigėjų paminklo ir individualiai aplankyti artimųjų ir pažįstamų kapus.

Sekmadienį, gegužės 28 d., prie Sibiro tremtiniams pastatyto paminklo Tautinėse lietuvių kapinėse bus prisiminti žuvusieji mūsų broliai ir seserys. Prisiminimas įvyks tuojau po apeigų kapinėse (maždaug 12 val.). Pagrindinį žodį tars ALT sąjungos pirm. dr. Leonas Kriaučeliūnas, ir bus prie paminklo padėtos gėlės. Šauliai, skautai, Dariaus Girėno postas ir kitos organizacijos kviečiamos dalyvauti su savo vėliavomis. Lietuvių visuomenė nuoširdžiai raginama dalyvauti šiame prasmingame minėjime.

Kun. Jonas Duoba, MIC, asistuojant Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonui kun. Jonui Kuzinskui, aukos šv. Mišias Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse pirmadienį, gegužės 29 d., 10:30 val. ryte. Visuomenė raginama šiose iškilmėse dalyvauti. Mes paprastai labai įsižeidžiame kai kas nors kėsinasi į Šv. Kazimiero kapinių reikalus, bet patys nevisuomet parodome, kad vertiname tų kapinių lietuviškumą. Gausiai dalyvaudami kapinėse Memorial dienos proga, kaip tik parodysime, kad mums svarbu išlaikyti ir lietuvišką kapinių vardą, ir lietuviškas laidojimo tradicijas.

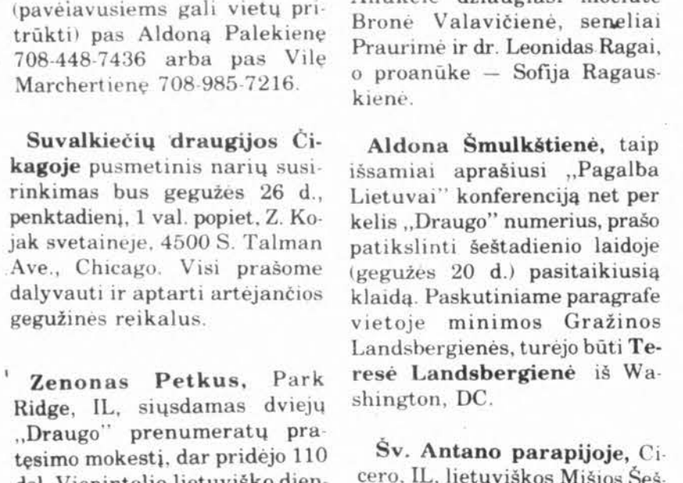

Dr. Vytautas Narutis pristato: „Idealios labdaros organizacijos modelis" gegužės 13-14 d. Čikagoje ruoštoje **„Pagalba Lietuvai" konferencijoje.** Sėdi — Lithuanian Mercy Lift organizacijos pirm. **Jurgis Lendraitis.**

Nuotr. **G. Valentukonio**

x **A a. chem. Jono Prunskio šviesiam atminimui,** jo penkerių metų mirties sukakty-je, žmona Vanda paaukojo **$5,000** senelių namų pirkimui Lietuvoje.

x **Zita ir Julius Širkai,** Palos Hills IL, nauji Lietuvos našlaičių globėjai. Atsiuntė **$150** ir nori padėti našlaičiui iš Pagirio ar Setos valsčiaus. Našlaičio vardu dėkojame! „Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas **2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**
(sk)

x **Siuntiniai į Lietuvą** laivu per **TRANSPAK.** Skubiems siuntiniams — AIR CARGO. **Maisto siuntiniai** nuo **$29** iki **$98.** Produktai aukštos kokybės. Du populiariausi tai $39 šventinis siuntinys ir 55 sv. įvairaus maisto už**$98. TRANSPAK, 2638 W. 69 St., Chicago, IL 60629, tel. 312–436-7772.**
(sk)

ARAS ROOFING
Arvydas Kiela
Dengiame ir taisome
visų rūšių stogus
Tel. 708-257-0746
Skambinti po 6 v.v.

x **Carl ir Sophie Beinorai,** iš Chicagos, atsiuntė **$150,** vieno našlaičio Lietuvoje metinį globos mokestį. Geriems žmonėms našlaičio vardu dėkojame! **„Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**
(sk)

x **Janina ir Ira Marks,** Chicago, IL globoja našlaitį Lietuvoje atsiuntė **$150** ateinančių metų globai. Ačiū! **„Lietuvos Našlaičių Globos" komitetas, 2711 W. 71 St., Chicago, IL 60629.**
(sk)

x **Kaip ir kiekvieno mėnesio** paskutinį sekmadienį, **gegužės 28 d. Baltia Express** priiminės siuntinius į Lietuvą Lemonto lietuvių centre nuo 9 val. ryto. Siuntiniai laivu **gegužės 31 d.** Pasiteiravimui skambinti nemokamu **tel.1-800-SPARNAI arba 1-800-772-7624.**
(sk)

x **Parduodame bilietus kelionėms į Lietuvą** ir į visus pasaulio kraštus geriausiomis kainomis. **Disney World** atostogos — $359. Skambinti: **T. Lesniauskienei, TravelCentre, Ltd., tel. 708-526-0773.**
(sk)

REIKIA SKUBIAI REAGUOTI

Kaip anksčiau buvo „Drauge" rašyta, Kongreso atstovas Christopher Cox (CA-R) įnešė į Atstovų rūmus rezoliuciją Nr. 51 dėl Karaliaučiaus srities demilitarizavimo. Yra būtina, kad lietuviai — Amerikos piliečiai,kuo skubiausiai kreiptųsi į savo apylinkės atstovą JAV Kongrese ir prašytų rezoliuciją paremti, kai vyks balsavimas.

Tai padaryti labai lengva. Reikia skambinti „hot line" numeriu (nemokamai) į **Baltic-american Freedom League** ir paprašyti, kad jūsų vardu būtų nusiųsta telegrama jūsų atstovui Kongrese. Numeris yra: **1-800-651-1572.** Nereikia žinoti nei to atstovo pavardės — pagal jūsų „zip code" numerį bus surastas atitinkamas asmuo. Kai paskambinsite, paklaus jūsų vardo, pavardės ir adreso, o telegramos tekstą jie patys sustatys. **Skambinkite nedelsiant,** nes nuo mūsų visų greitos reakcijos galbūt priklausys šios rezoliucijos likimas.

Dr. Arvydas Žygas (kairėje) „Pagalba Lietuvai" konferencijoje vadovavo diskusiniam būreliui „Parama Lietuvos studentams". Čia jis kalbasi su konferencijos dalyviu Antanu Paužuoliu.

Nuotr G. **Valentukonio**

OPEROS CHORO IR SOLISTŲ KONCERTAS

Svečiai dainininkai, talkinę Lietuvių operai „Perlų žvejų" pastatyme, atsikvėpę keletą dienų po premjeros, aplankę vieną kitą įdomesnę vietą Čikagoje, išvyksta atgal prie savo tiesioginių darbų ir įsipareigojimų Lietuvoje. Prieš palikdami Čikagą, jie dar pabendravo su lietuvių visuomene atsisveikinimo koncerte, kurį surengė Lietuvių opera Jaunimo centre, sekmadienį, gegužės 21 dieną.

Be solistų, atlikusių pagrindines roles „Perlų žvejų" operoje, koncerte solo dainavimu turėjo progą gražiai pasireikšti ir trys jauni tenorai, spektaklyje talkinę Operos chorui. Jie visi kartu ir pavieniui atliko pasaulinių kompozitorių kūrinius, tuo įtikindami klausytojus, kad operiniam dainavimui jie rimtai ruošiasi. Šie jaunieji dainininkai yra Kęstutis Alčiauskis, Audrius Rubežius ir Vaidotas Vyšniauskas.

Kęstutis Alčiauskis atliko Des Grieux ariją iš Jules Massenet operos „Manon", Nemorino romansą iš Gaetano Donizetti operos ;,Meilės eleksyras" ir Aleksandro Kačanausko dainą „Pradalgiuos". Kęstutis groja taip pat birbyne, ir koncerto pradžiai jis atliko „Raliavimus".

Audrius Rubežius padainavo Charles Gounod „Barkarolę", Nemorino Kavantiną iš Gaetano Donizetti operos „Meilės eleksyras" ir Naglio arią iš Vytauto Klovos operos „Vaiva".

Vaidotas Vyšniauskas padainavo Rodolfo ariją iš Verdi operos „Luisa Miller", Žilvino ariją iš Miko Petrausko „Eglė žalčių karalienė", o taip pat ir smagią liaudies dainą „Tris dienas, tris naktis".

Trys jaunieji solistai, dainavę solo, išėjo visi kartu ir, publikos maloniam nustebimui, guviai atliko tą pačią dainą, kurią kartu dainavo pereitais metais trys pasauliniai tenorai — Pavarotti, Domingo ir Carreras. Mūsų būsimieji pasaulinio masto tenorai Kęstutis Alčiauskis, Audrius Rubežius ir Vaidotas Vyšniauskas irgi išraiškingai padainavo pagarsėjusią Ernesto di Capua Neopoliečių dainą, arba „O, sole, mio". Sužavėta publika kiekvienam solistui ir visiems trims dainuojant kartu, audringai plojo.

Solistas Edmundas Kuodis, turėjęs jau progą pasireikšti gražiu dainavimu pernykščiame atsisveikinimo koncerte, šiais metais solo padainavo Skudučio dainą iš Balio Dvariono operos „Dalia", o su soliste Ramute Tumuliauskaite, pritariant vyrų chorui, atliko duetą iš Johann Strauss operos „Čigonų baronas".

Bosas Liudas Norvaišas dainavo dvi arijas — Pilypo ariją iš Giuseppe Verdi operos „Don Karlo" ir Osmino ariją iš Mozarto operos „Pagrobimas iš Seraglio".

Solistas Arvydas Markauskas dainavo Nabucco ariją iš Giussepe Verdi operos „Nabucco", o su solistu Bronium Tamašausku, duetą iš George Bizet operos „Perlų žvejai".

„Perlų žvejų" operoje publika gėrėjosi Jūratės Maskaliūnienės išraiškos šokiu ir vaidyba, o koncerte jie išvydo Jūratę Sodytę, kuri lygiai grakščiai ir išraiškingai atliko Thomas Albinonio Adagio šokį.

Lietuvių operos vyrų choras pakartojo skambią ariją iš „Perlų žvejų" „Čionai mūs karalystė", o moterų choras publiką žavėjo „Čigonų daina" iš Giuseppe Verdi operos „La Traviata".

„Perlų žvejų spektaklyje publika buvo sužavėta solistės Ramutės Tumuliauskaitės puikiu dainavimu, ne mažesnį įspūdį paliko ji ir šiame koncerte. Solo Ramutė Tumuliauskaitė dainavo nuotaikingą, Jono Byros harmonizuotą, dainą „Pamylėjau vakar". Su vyrų choru ji atliko ariją iš „Perlų žvejų", o su solistu Bronium Tamašausku romantišką Leilos-Nadiro duetą iš Bizet „Perlų žvejų", su Lietuvių operos choru padainavo publikos pamėgtą ariją iš Giuseppe Verdi operos „La Traviata". Šia daina ir buvo užbaigtas koncertas, kurį dirigavo maestro Alvydas Vasaitis, o akompanavo — Ričardas Sokas. Koncertas sutraukė pilną Jaunimo centro didžiąją salę operos bičiulių.

Su praėjusio sekmadienio koncertu Lietuvių opera užskleidė gaidų lapus, atsisveikino su išvykstančiais solistais ir svečiais talkininkais, kurių namuose laukia kiti darbai. Trisdešimt devintasis Lietuvių operos sezonas jau praeityje. Ateina vasara — poilsio dienos nuo repeticijų ir dainų. Tikėkimės, kad po vasaros atostogų Lietuvių opera vėl susirinks savo keturiasdešimtajam sezonui. Tai bus neeilinė sukaktis. Jaučia tai ir Lietuvių operos vadovai. Vasaros metu šį klausimą jie svarstys ir planuos. Pilni praėjusio operos spektaklio bei koncerto įspūdžių, linkėtume, kad jų planai vyktų sklandžiai, o keturiasdešimties metų jubiliejų apvainikuotų jie su lietuvio kompozitoriaus kūriniu — tautine opera.

Juozas Končius

Lietuvos vyčių tautinių šokių grupės vadovas ir uolus visuomenininkas Frank Zapolis apmokėjo 10 žurnalo vaikams „Eglutė" prenumeratų Čikagos lit. mokyklai, kad mokiniai įprastų skaityti lietuvišką spaudą. Čia jis su mokyklos direktore Jūrate Doviliene.

Nuotr. **Viktoro Kučo**

MŪSŲ ABITURIENTAI

Lisana von Braun, Izidos ir Leopoldo von Braun duktė, baigia Maria aukštesniąją mokyklą Čikagoje. Ketverius metus ji buvo „High Honors" — geriausiųjų mokinių sąrašuose, Illinois valstijos viena geriausiųjų mokinių (State Scholar) ir „Merit" stipendininkė. Už pasižymėjimą scenoje yra gavusi „Dramos žymenį".

Lisana priklauso „Grandies" tautinių šokių ansambliui, skautams, „National Honors Society", „Spanish National Honors Society", yra Dramos klubo vicepirmininkė, „Rūtos" ratelio sekretorė ir mokinių patarėja.

Ji mėgsta šokti tautinius šokius, dramą ir skautavimą. Planuoja studijuoti psichologiją ir teisę, yra priimta į Illinois universiteto Čikagoje geriausiųjų studentų grupę.

Lisana von Braun.

Audra Prialgauskaitė, Vytauto ir Stefos Prialgauskų duktė, gimusi 1977 m. liepos 1 d. Čikagoje. Lankė Kriaučeliūnų vardo Montessori mokyklėlę, vėliau Švč. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklą, o kartu ir toje mokykloje veikusią lituanistinę klasę. Grojo mokyklos orkestre fleita, lankė J. Puodžiūno baleto studiją, šoko mokyklos ansamblyje tautinius šokius. 1991 m. pradėjo lankyti Maria aukštesniąją mokyklą, kartu tęsdama ir fleitos pamokas. Dalyvavo Northwestern universiteto muzikos konkursuose, laimėdama pirmąją vietą solo ir dueto pasirodymuose.

Gimnazijoje priklausė „Rūtos" rateliui, paskutiniais mokslo metais jam pirmininkavo. Priklausė „National Honor Society", „Spanish National Honors Society". Visus ketverius mokslo metus buvo gerųjų mokyklos mokinių sąrašuose. Yra Illinois valstijos geriausiųjų mokinių sąraše. Aprašyta „Who's Who in American High School Students", priimta į University of Illinois, Chicago Honors College. Planuoja studijuoti fizinę terapiją.

Audra lankė ir baigė Čikagos lituanistinę mokyklą, dvejus metus lankė Pedagogikos institutą Jaunimo centre. Šoka „Grandies" ansamblyje, priklauso ateitininkams, daug metų stovyklavusi Dainavoje, ateitininkų stovyklose, o 1994 m. stovykloje jau ėjo vadovės pareigas.

Audra Prialgauskaitė.

Tomas Liaugaudas, Algimanto ir Danutės Liaugaudų sūnus, gimė Hinsdale, IL, 1976 m. gruodžio 18 d. Baigė Our Lady of Peace pradžios mokyklą ir gegužės mėn. baigs Montini Catholic gimnaziją. Jis lankė ir baigė Maironio lituanistinę mokyklą Lemonte. Gimnazijoje priklausė Gamtosaugos klubui, buvo Montini futbolo komandos vadovo padėjėjas. Mėgsta važinėti riedlente ir žuvauti. Tautinius šokius šoka Lietuvos vyčių grupėje.

Tomas nuo mažens ateitininkas, dabar priklauso Prez. A. Stulginskio moksleivių ateitininkų kuopai. Daug metų stovyklavęs ateitininkų stovyklose Dainavoje. Nuo rudens pradės lankyti College of Du Page, bet dar nepasirinkęs, ką studijuos.

Tomas Liaugaudas.

Lietuviškos visuomenės susipažinimas su abiturientais, šį pavasarį baigiančiais įvairias Čikagos ir priemiesčių aukštesniąsias mokyklas — gimnazijas, bus Pasaulio lietuvių centre, Lemonte, birželio 4 d. Jeigu dar yra moksleivių, nespėjusių užsiregistruoti į šią neeilinę mūsų džiaugsmo puotą, kviečiame tai netrukus padaryti, skambinant Dainai Dumbrienei tel. 312-476-3586. Vietas salėje (ir stalus) galima užsisakyti pas Eglę Novak tel. 708-257-5918. Į šį renginį kviečiama visuomenė, kad savo dalyvavimu galėtume pademonstruoti mūsų jaunimui savo pritarimą ir pasididžiavimą jo darbais.